

Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2019

Sisällys

1	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.....	2
2	Ryhmä- ja konsernirakenne	3
2.1	OP Ryhmä	3
2.1.1	Osuuspankit.....	5
2.1.2	OP-liitot.....	6
2.1.3	OP Osuuskunta eli keskusyhteisö	6
3	OP Ryhmän vastuullinen toiminta ja luotettava hallinto	6
3.1	Arvot ja vastuullinen toiminta.....	6
3.2	Luotettavan hallinnon periaatteet.....	7
3.3	Hallinnon monimuotoisuus	7
4	OP Osuuskunnan hallinto vuonna 2019	8
4.1	OP Osuuskunnan kokous.....	8
4.2	OP Ryhmän nimitysvaliokunta.....	8
4.3	OP Osuuskunnan hallintoneuvosto	9
4.3.1	Hallintoneuvoston kokoonpano ja kokoukset vuonna 2019.....	10
4.4	Hallintoneuvoston valiokunnat	13
4.4.1	Työvaliokunta.....	13
4.4.2	Tarkastusvaliokunta	14
4.4.3	Palkitsemisvaliokunta.....	15
4.4.4	Riskienhallintavalioikunta.....	16
4.4.5	Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta.....	17
4.5	OP Ryhmän pääjohtaja ja OP Osuuskunnan toimitusjohtaja.....	18
4.5.1	OP Ryhmän pääjohtaja	18
4.5.2	OP Osuuskunnan toimitusjohtaja	18
4.6	OP Osuuskunnan johtokunta eli hallitus.....	19
4.6.1	OP Osuuskunnan johtokunnan kokoonpano ja kokoukset 2019.....	19
4.7	Johtokunnan toimikunnat	21
4.7.1	Ohjaus- ja compliance -toimikunta.....	22
4.7.2	Riskienhallintatoimikunta.....	22
4.7.3	Tasehallintatoimikunta.....	23
4.8	Keskusyhteisökonsernin johtoryhmä.....	23
4.9	Keskusyhteisökonsernin tytäryhtiöt.....	23
4.10	Hallintomalliuudistus 2020.....	25
5	Sisäinen ja ulkoinen valvonta	25
5.1	Sisäinen valvonta	25
5.2	Sisäinen tarkastus.....	27
5.3	Compliance.....	28
5.4	Riskienhallinta.....	29
5.5	Ulkoinen valvonta.....	30
5.5.1	Tilintarkastus	30
5.5.2	OP-yhteenliittymän valvonta.....	31
5.5.3	Julkinen valvonta.....	31
6	Taloudellinen raportointiprosessi	31
6.1	Taloudellisen raportoinnin organisointi	32
6.2	Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi.....	32
7	Sisäpiirihallinto sekä sisäpiirirekisterien ja -luetteloiden julkisuus.....	33
8	Tiedonantopolitiikka	34

26.2.2020

Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) 2019

1 SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

OP Ryhmällä on sen toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden kattavat ja oikeasuhteiset hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan ryhmän johtaminen tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti sekä se, että ryhmän hallintoelimet voivat tehokkaasti valvoa sen johtamista.

Tämä selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) vuodelta 2019 on laadittu luottolaitoslain, vakavaraisuusasetuksen CRD4/CRR, arvopaperimarkkinalain ja soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin (2020) mukaisesti.

Selvitys kuvaa OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmää. Luottolaitoksen ja arvopaperin liikkeeseenlaskijan on lain mukaan esitettävä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Tämä OP Ryhmän selvitys koskee OP Osuuskuntaa ja keskusyhteisökonserniin kuuluvia luottolaitoksia lukuun ottamatta OP Ryhmään kuuluvia liikkeeseenlaskijoita OP Yrityspankki Oyj:tä ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:tä, jotka laativat omat selvityksensä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Niiden selvitykset noudattavat oleellisin osin OP Ryhmän selvitystä. Lisäksi osuuspankit julkaisevat verkkosivuillaan omat selvityksensä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Keskeiset hallintoon liittyvät ajantasaiset tiedot ovat saatavilla OP:n internetsivuilla osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > [Hallinnointi](#). Selvitys OP Yrityspankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on luettavissa osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > [OP Yrityspankin raportit](#) ja Selvitys OP-Asuntoluottopankin Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > [OP-Asuntoluottopankin raportit](#).

OP Osuuskunnan hallitus käsitteli 3.2.2020 tämän hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Myös OP Osuuskunnan hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt selvityksen.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan toimintakertomuksesta erillisenä. OP Ryhmän tilintarkastaja KPMG Oy Ab on tarkastanut, että selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Tämä selvitys sekä OP Ryhmän tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastuskertomus, palkka- ja palkkioselvitys, palkitsemisraportti ja vuosikatsaus ovat saatavilla OP:n internetsivuilla osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > [OP:n raportit](#).

Luottolaitoslain ja hallinnointikoodin mukainen selvitys OP Ryhmän palkitsemisesta on julkaistu OP:n internetsivuilla osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > [Palkitseminen](#).

Arvopaperimarkkinayhdistyksen julkaisema pörssiyritysten Hallinnointikoodi 2020 on luettavissa yhdistyksen verkkosivuilla www.cgfinland.fi.

26.2.2020

2 RYHMÄ- JA KONSERNIRAKENNE

2.1 OP Ryhmä

OP Ryhmä on osuustoiminnallinen, vuonna 1902 perustettu finanssiryhmä, jonka muodostavat itsenäiset osuuspankit sekä ryhmän keskusyhteisö tytäryhtiöineen. OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ryhmän toiminta perustuu osuustoiminnallisuuteen; yhdessä tekemiseen ja menestyksen jakamiseen kaikkien kesken. Suomalaisuus on tärkeä osa ryhmän identiteettiä.

OP Ryhmän muodostavat 31.12.2019 tilanteessa 147 jäsenosuuspankkia sekä niiden keskusyhteisö OP Osuuskunta tytäryhtiöineen. OP Ryhmän toimintaa säätelevät etenkin laki talletuspankkien yhteenliittymästä, laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista, laki luottolaitostoiminnasta, vakuutusyhtiölaki, sijoituspalvelulaki, osuuskuntalaki ja osakeyhtiölaki.

OP Ryhmän rakenne

2 miljoonaa omistaja-asiakasta

147 osuuspankkia

OP Osuuskunta (keskusyhteisö)

Keskeiset tytäryhtiöt segmenteittäin

Vähittäispankki

- Helsingin Seudun Osuuspankki
- OP-Asuntoluottopankki Oyj
- OP-Korttiyhtiö Oyj

Yrityspankki

- OP Yrityspankki Oyj
- OP-Rahastoyhtiö Oy
- OP Varainhoito Oy
- OP Kiinteistösijoitus Oy

Vakuutus

- Pohjola Vakuutus Oy
- OP-Henkivakuutus Oy
- Pohjola Sairaala Oy

Muu toiminta

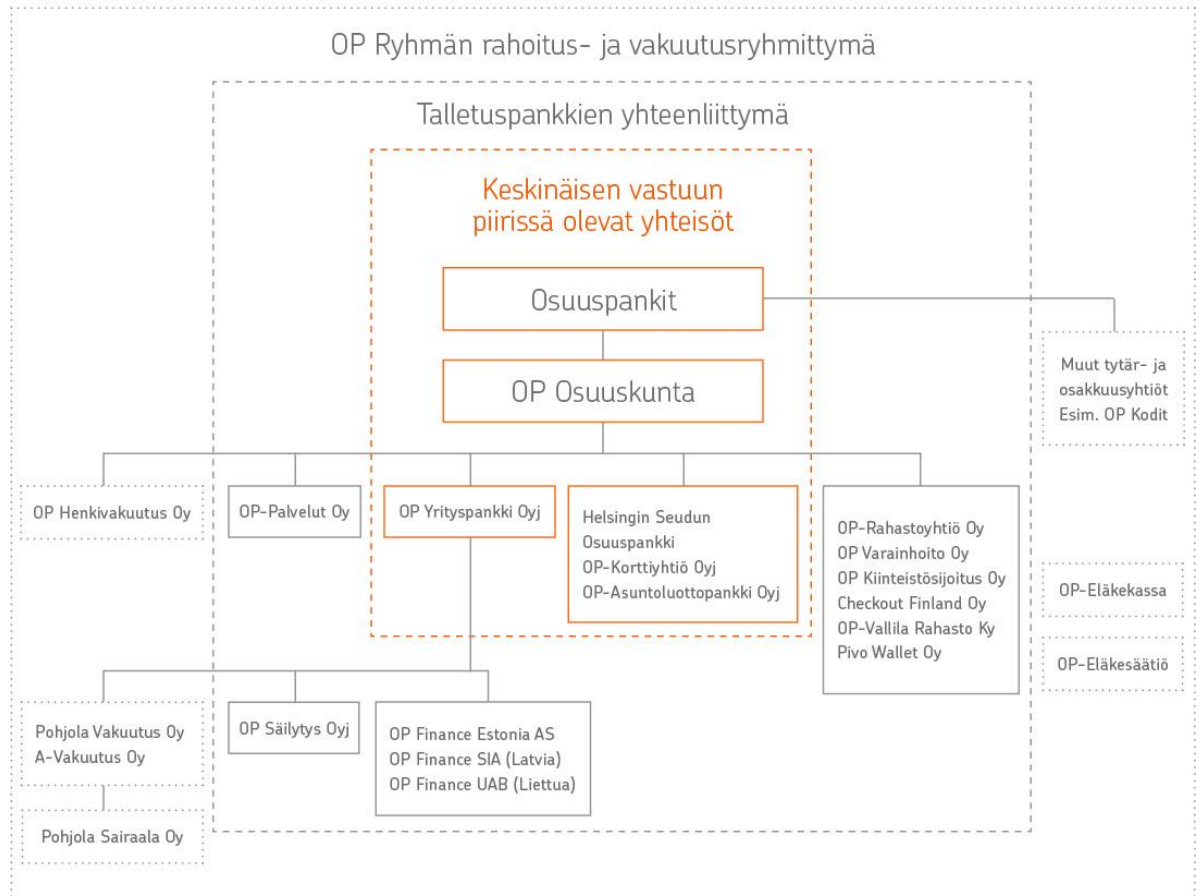
- OP-Palvelut Oy

26.2.2020

OP Ryhmä muodostuu kahdesta osasta:

1. talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesta yhteenliittymästä ja
2. muusta OP Ryhmästä.

OP Ryhmän yhteenliittymärakenne

OP Ryhmän luottolaitokset vastaavat toistensa veloista. EKP valvoo OP Ryhmää konsolidoidusti.

Yhteenliittymän muodostavat:

- yhteenliittymän keskusyhteisö eli OP Osuuskunta
- keskusyhteisön konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset
- keskusyhteisön jäsenluottolaitokset
- jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset
- sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt omistavat yhdessä yli puolet.

Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan keskusyhteisö on velvollinen tukemaan jäsenluottolaitoksia ja vastaamaan jäsenluottolaitoksen veloista. Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin. Jäsenluottolaitokset ovat lisäksi keskinäisessä vastuussa sellaisen jäsenluottolaitoksen veloista, joka ei kykene suoriutumaan sitoumuksistaan.

OP Ryhmän muodostavat:

- yhteenliittymä sekä
- sellaiset yhteenliittymän ulkopuoliset yritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt omistavat yli puolet.

26.2.2020

OP Ryhmän laajuus eroaa yhteenliittymän laajuudesta siinä, että OP Ryhmään kuuluu myös muita yrityksiä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Lisäksi OP Ryhmään kuuluu erikoissairaanhoidon palveluita tarjoava Pohjola Sairaala Oy.

OP Ryhmän yhteenliittymän juridista rakennetta on selvitetty tarkemmin OP Ryhmän tilinpäätöksessä, joka on luettavissa osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > [OP:n raportit](#). Yhteenliittymä ei muodosta kirjanpitolaisaa tarkoitettua konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua konsolidointiryhmää. Keskusyhteisö laatii talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitettua yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen.

OP Ryhmän liiketoiminta on jaettu kolmeen segmenttiin:

- Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysassiakkaat),
- Yrityspankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) sekä
- Vakuutus (Vakuutusasiakkaat).

2.1.1 Osuuspankit

Osuuspankit ovat itsenäisiä, paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittavia talletuspankkeja. Ne tarjoavat kotitalous- ja pk-yritysassiakkailla, maa- ja metsätalousasiakkailla sekä julkiselle sektorille nykyaikaiset ja kilpailukykyiset pankkipalvelut. Pääkaupunkiseudulla vastaavaa vähittäispankkitoimintaa harjoittaa Helsingin Seudun Osuuspankki, joka kuuluu keskusyhteisökonserniin ja jonka hallintomalli poikkeaa muista osuuspankeista.

Yritysmuodoltaan osuuspankit ovat osuuskuntia, joissa päätöksenteon perusteisiin kuuluu jäsen ja ääni -periaate. Osuuspankeissa omistaja-asiakkaiden päätösvaltaa käyttää omistaja-asiakkaista muodostuva edustajisto tai osuuskunnan kokous sekä hallintoneuvosto ja hallitus, joiden kaikki jäsenet ovat omistaja-asiakkaita.

Osuuspankin hallintorakenne

26.2.2020

2.1.2 OP-liitot

OP-liittoja on kuusi kappaletta ja ne ovat jäsenosuuspankkien alueellisia yhteistyöelimiä. OP-liitot varmistavat osuuspankkien yhteistyötä ja keskinäistä kanssakäymistä sekä ylläpitävät ja kehittävät ryhmähenkeä ja ryhmäyhtenäisyyttä. Lisäksi kunkin liiton jäsenpankit tekevät yhteistyötä muun muassa yhteiskuntavastuuseen ja liiton osuuspankkien hallinnon koulutukseen liittyvissä hankkeissa.

OP-liitot nimeävät alueensa ehdokkaat OP Osuuskunnan hallintoneuvostoon sekä muihin OP Ryhmän toimielimiin, joihin OP-liitoilla on oikeus asettaa ehdokkaita.

OP-liiton jäsenpankkien edustajista koostuva kokous valitsee hallituksen edustamaan liittoa ja hoitamaan sen asioita.

2.1.3 OP Osuuskunta eli keskusyhteisö

OP Ryhmän keskusyhteisö on OP Osuuskunta ja sen kotipaikka on Helsinki. Keskusyhteisön jäseninä voivat olla talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitetut luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää keskusyhteisön hallintoneuvosto.

Keskusyhteisön tehtävänä on yhteenliittymän keskusyhteisönä ja OP Ryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa olevana yrityksenä edistää ja tukea tasapuolisesti jäsenluottolaitostensa, muiden OP Ryhmään kuuluvien yritysten ja yhteisöjen sekä koko ryhmän kehitystä ja yhteistoimintaa. Tässä tarkoituksessa keskusyhteisö ohjaa ryhmän keskitettyjä palveluja, kehittää ryhmän liiketoimintaa, huolehtii ryhmän strategisesta ohjauksesta ja edunvalvonnasta sekä hoitaa yhteenliittymän keskusyhteisölle ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa olevalle yritykselle kuuluvat ohjaus- ja valvontatehtävät. Lisäksi keskusyhteisö toimii OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä.

Keskusyhteisössä jäsenosuuspankkien päätösvalta on osuuskunnan kokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla. Tämä selvitys on vuodelta 2019 ja tällöin operatiivista päätösvaltaa käytti hallintoneuvoston valitsema hallituksena toimiva johtokunta, joka koostui ammattijohtajista. Keskusyhteisön säännöt ja hallintorakenne uudistettiin vuonna 2020. Uudistuksesta katso tarkemmin kohta 4.10. Keskusyhteisökonsernin tytäryhtiöissä hallitus vastaa yhtiön hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä keskusyhteisön linjausten ja ohjeiden mukaisesti. Tytäryhtiöistä kerrotaan tarkemmin kohdassa 4.9.

3 OP RYHMÄN VASTUULLINEN TOIMINTA JA LUOTETTAVA HALLINTO

3.1 Arvot ja vastuullinen toiminta

OP Ryhmälle on määritelty toimintaa ohjaavat arvot, jotka omalta osaltaan toimivat myös eettisenä ohjeistuksena. Ryhmän arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

OP Ryhmä soveltaa toiminnassaan Hyvän liiketavan periaatteita (Code of Business Ethics), jotka muodostavat eettisen perustan, jonka mukaisesti kaikkien OP Ryhmässä työskentelevien ja hallinnossa vaikuttavien tulee toimia. Lisäksi OP Ryhmä noudattaa kansainvälisiä taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun periaatteita ja on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteen periaatteiden edistämiseen. Vuonna 2019 OP Ryhmä allekirjoitti perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet. Lisäksi ryhmän rahasto- ja varainhoitoyhtiöt ovat sitoutuneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin.

26.2.2020

Yritysvastuu on tiivis osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa. OP Ryhmän vastuullisuusohjelman on hyväksynyt OP Osuuskunnan hallintoneuvosto ja se on luettavissa OP:n verkkosivuilla osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Vastuullisuus > [Vastuullisuusohjelma](#). OP Ryhmä raportoi yritysvastuustaan säännöllisesti Global Reporting Initiative (GRI) -ohjeiston mukaisesti.

3.2 Luotettavan hallinnon periaatteet

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on vahvistanut koko OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet. Periaatteet koskevat soveltuvin osin kaikkia OP Ryhmän yhteisöjä, jotka voivat tarvittaessa laatia omia, ryhmätason ohjeistusta tarkentavia ohjeitaan.

Luotettavaan hallintoon kuuluu, että OP Ryhmässä kokonaisuutena ja sen yhteisöissä

- on dokumentoitu organisaatorakenne, jossa valta-, vastuu- ja raportointisuhteet ovat selkeät
- hallintoelimet ovat monimuotoisia; niiden jäsenillä on monipuolisesti osaamista ja kokemusta, sukupuolten ja eri ikäryhmien edustus hallintoelimissä on riittävä ja alueellinen edustavuus toteutuu
- hallintoelimet arvioivat säännöllisesti toimintaansa
- ylimpään ja toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt ovat luotettavia, tehtävään sopivia ja ammattitaitoisia
- eturistiriitatilanteet hallitaan
- riskienhallinta, compliance-toiminta ja sisäinen tarkastus on järjestetty liiketoiminoista riippumattomasti
- palkitsemisen periaatteet tukevat tavoitteiden saavuttamista eivätkä houkuttele ottamaan linjattua riskinottoa suurempaa riskiä
- toiminta on läpinäkyvää ja avointa ja toiminnan luotettavuuden näkökulmasta olennaiset tiedot julkistetaan
- henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa havaitsemistaan rikkomuksista riippumattomasti kanavaa käyttäen.

3.3 Hallinnon monimuotoisuus

Hallintoelinten kokoonpanoa suunnitellaan pitkäjänteisesti. Tehokas työskentely hallintoelimiä edellyttää, että niissä on riittävästi monipuolista asiantuntemusta, osaamista ja kokemusta.

Valmisteltaessa hallintoelinten jäsenten valintaa kiinnitetään huomiota henkilön hallintoelimen kokoonpanolle tuottamaan lisäarvoon muun muassa riittävän monimuotoisuuden ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Monimuotoisuutta ylläpidetään ja kehitetään varmistamalla valittavien henkilöiden monipuolinen osaaminen ja kokemus, alueellinen edustavuus ja sukupuolten ja eri ikäryhmien riittävä edustus hallintoelimissä.

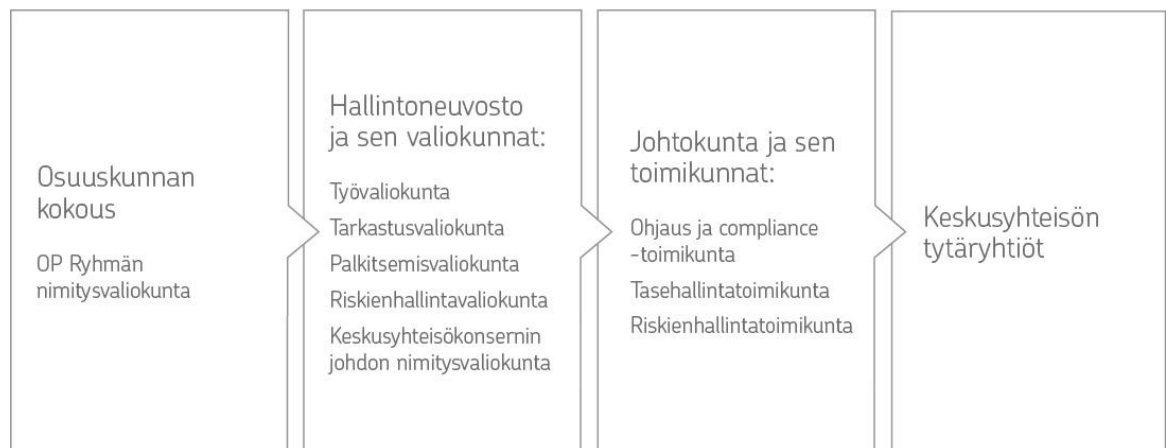
Tavoitteena on, että keskusyhteisön hallintoneuvostossa ja osuuspankkien hallintoneuvostoissa ja hallituksissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina suhteessa 60/40. Tavoitteeseen pyritään pitkäjänteisesti varmistamalla, että ehdolla olevista, osaamiseltaan ja kokemukseltaan tasavahvoista henkilöistä ehdolle hallintoelimen jäseneksi asetetaan se, joka edustaa hallintoelimessä vähemmistönä olevaa sukupuolta.

Keskusyhteisön eli OP Osuuskunnan hallintoneuvostossa vuonna 2019 oli miehiä 64 prosenttia ja naisia 36 prosenttia.

Osuuspankkien hallintoelinten jäsentiedot ovat saatavilla osuuspankkien omilla sivuilla osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Osuuspankit > [Osuuspankkien omat sivut](#).

4 OP OSUUSKUNNAN HALLINTO VUONNA 2019

Keskusyhteisön hallintorakenne

Tämä selvitys annetaan vuodelta 2019 ja OP Osuuskunnan hallinto on kuvattu vuonna 2019 voimassa olleiden sääntöjen ja hallintorakenteen mukaisesti. Vuonna 2020 voimaantulleesta sääntömuutoksesta ja hallintorakennemuutoksesta kerrotaan tarkemmin kohdassa 4.10.

4.1 OP Osuuskunnan kokous

OP Osuuskunnan ylin päättävä toimielin on osuuskunnan kokous. Varsinainen osuuskunnan kokous mm. vahvistaa tilinpäätöksen, valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajan sekä hyväksyy mahdolliset sääntömuutokset. Osuuskunnassa säännöt ovat yhtiöjärjestystä vastaava asiakirja.

Kokouksessa päätösvaltaa käyttävät osuuskunnan jäsenet eli keskusyhteisön jäsenosuuspankkien edustajat.

OP Osuuskunnan varsinainen osuuskuntakokous pidettiin 20.3.2019 ja sen pöytäkirja on luettavissa osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > [Osuuskunnan kokous](#).

4.2 OP Ryhmän nimitysvaliokunta

OP Ryhmän nimitysvaliokunnan tehtävänä on muun muassa avustaa hallintoneuvostoa hallintoneuvoston jäsenten ehdollepanoa ja valintaa koskeissa, erityisesti seuraavissa asioissa:

- hallintoneuvoston työskentelylle tarpeellisten tietojen ja taitojen, kokemuksen, monimuotoisuuden sekä jäsenyyden vaatiman ajankäytön arviointi, uusien jäsenten tehtävänkuvien ja vaadittavien valmiuksien määrittely sekä jäsen ehdokkaiden etsiminen ja arviointi
- hallintoneuvoston kokoonpanon, työskentelyn sekä yksittäisten jäsenten työskentelyn arviointi sekä
- hallintoneuvoston monimuotoisuuden ja sukupuolten tasapuolisen edustuksen edistäminen.

26.2.2020

Valiokuntaan kuuluvat jäseninä kunkin OP-liiton hallituksen puheenjohtaja sekä ensimmäinen ja toinen varapuheenjohtaja. Valiokunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimivat hallintoneuvoston tähän tehtävään nimittämät valiokunnan jäsenet, joiden on oltava OP-liittojen hallitusten puheenjohtajia.

Nimitysvaliokunnan kokoonpano vuonna 2019 (jäsenet lueteltu seuraavasti OP-liitoittain: puheenjohtaja, 1. varapuheenjohtaja ja 2. varapuheenjohtaja):

Etelä-Suomi: agrologi, maatalousyrittäjä Markus Johansson, johtaja, sähkötekniikan professori Jarmo Partanen ja toimitusjohtaja Juha Korhonen

Itä-Suomi: talousneuvos Matti Niiranen, YTM, liiketoiminnan opettaja Tarja Väkeväinen ja toimitusjohtaja Jari Himanen

Länsi-Suomi–Sydkusten: yrittäjä Mauri Kontu, toimitusjohtaja Eero Hettula ja toimitusjohtaja Matti Kiuru

Pohjanmaa–Österbotten: MMM, agronomi Jouko Perälä, suunnittelija Hannu Simi ja toimitusjohtaja Ulf Nylund

Pohjois-Suomi: FM, rehtori Voitto Sorvoja, DI, kehitysjohtaja Mauri Kauppi ja varatuomari, toimitusjohtaja Teuvo Perätalo

Sisä-Suomi: professori Janne Ruohonen, maanviljelijä Kalle Hankamäki ja toimitusjohtaja Marja-Leena Siuro

Nimitysvaliokunta kokoontui vuonna 2019 yhden kerran.

4.3 OP Osuuskunnan hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston tehtävänä on muun muassa:

- valvoa johtokunnan ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa
- valvoa, että keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain, talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain, muun sääntelyn ja viranomaisvaatimusten, keskusyhteisön sääntöjen sekä keskusyhteisön ja OP Ryhmän edun mukaisesti
- vahvistaa OP Ryhmän strategia ja riskitoleranssit sekä muut strategiset tavoitteet ja toimintalinjaukset
- hyväksyä OP Ryhmälle toimintaperiaatteet, joilla edistetään hallintoelinten kokoonpanon monimuotoisuutta, sekä tavoite sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta hallintoelimissä sekä laatia toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään
- päättää OP Ryhmässä sovellettavien palkitsemisjärjestelmien yleiset periaatteet
- valita ja vapauttaa johtokunnan puheenjohtajana toimiva pääjohtaja, tämän varamies sekä muut johtokunnan jäsenet sekä päättää näiden palkka- ja eläke-eduista ja tehtävänjaosta
- antaa varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta
- päättää osuuskunnan kokouksen koolle kutumisesta.

Lakisääteisen valvontatehtävänsä täyttämiseksi hallintoneuvosto:

- seuraa OP Ryhmän strategian toteutumista ja huolehtii siitä, että OP Ryhmän strategian ja riskitoleranssien sekä muiden strategisten linjausten ja toimintaperiaatteiden noudattamista valvotaan luotettavasti
- huolehtii, että OP Ryhmän sisäiset valvontajärjestelmät ovat luotettavia
- arvioi säännöllisesti OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmien tehokkuutta (ml. palkitsemisjärjestelmä)
- ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin valvonnassaan havaitsemiensa puutteiden korjaamiseksi.

26.2.2020

OP Osuuskunnan kokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvostossa on sääntöjen mukaan vähintään 32 ja enintään 36 jäsentä. Hallintoneuvoston jäseneksi voidaan valita rehelliseksi ja luotettavaksi tunnettu henkilö, jolla ammatillisen kokemuksen perusteella voidaan arvioida olevan edellytykset osallistua tehokkaasti hallintoneuvoston työskentelyyn ja joka täyttää OP Ryhmän sisäisessä ohjeistuksessa asetetut muut vaatimukset.

Vuonna 2019 hallintoneuvoston jäsenmäärä oli 36 jäsentä, joista

- 16 valittiin OP-liittojen alueelta siten, että
 - Pohjois-Suomen, Pohjanmaa-Österbottenin, Itä-Suomen ja Länsi-Suomi-Sydkustenin OP-liitoista valittiin jokaisesta 3 jäsentä ja
 - Sisä-Suomen ja Etelä-Suomen OP-liitoista valittiin jokaisesta 2 jäsentä.
- 16 valittiin OP-liittojen alueelta siten, että
 - näiden jäsenten paikkajako OP-liittojen kesken määräytyy siinä suhteessa kuin OP-liiton jäsenpankeilla on yhteensä omistaja-asiakkaita kaikista OP Ryhmän omistaja-asiakkaista.
- 4 valittiin siten, että he eivät ole OP Ryhmään kuuluvan yrityksen hallintoelimen jäseniä, niiden toimitusjohtajia eivätkä työsuhteessa tällaiseen yritykseen.

Hallintoneuvoston jäsenen toimikausi on kolme vuotta alkaen valinnan tehneen varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättymisestä varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättymiseen. OP-liittojen omistaja-asiakkaiden määrän perusteella valittujen jäsenten toimikausi päättyy kuitenkin sitä ennen, jos OP-liittojen paikkajako muuttuu.

Hallintoneuvoston puheenjohtajiston muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa. Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja vähintään toisen varapuheenjohtajan on oltava henkilö, joka ei ole OP Ryhmään kuuluvan yrityksen toimitusjohtaja eikä työsuhteessa tällaiseen yritykseen.

4.3.1 Hallintoneuvoston kokoonpano ja kokoukset vuonna 2019

OP Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsenet OP-liitoittain osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaisesti 20.3.2019

*Suluissa omistaja-asiakkaiden määrän perusteella valittujen jäsenten toimikausi.

**Suluissa johtotehtävien määrä.

***Hallintoneuvoston jäsenyys päättyi 31.12.2019, koska henkilö valittiin 1.1.2020 alkaen hallituksen jäseneksi.

Nimi, syntymävuosi ja kotipaikka	OP-liitto ja henkilön toimikausi*	Asema OP Osuuskunnan hallintoneuvostossa**	Päätoimi, titteli, koulutus	Hallintohenkilötaustaisen aseman osuuspankissa
Alho Timo, 1964, Lappeenranta	Etelä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (4)	Toiminnanjohtaja, Lappeenrannan teknillisen yliopiston tukisäätiö, ekonomi, yo-merkonomi	Hallituksen puheenjohtaja, Etelä-Karjalan Osuuspankki
Arvio Kalle, 1964, Siikajoki	Pohjois-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Ruukin Osuuspankki, yo-merkonomi, MBA, LKV, APV1	
Bäckman Tiina, 1959, Oulu	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2017–2020	Jäsen (2)	Rautaruukin Eläkesäätiön hallituksen puheenjohtaja, VT	

26.2.2020

Enberg Leif , 1954, Korsnäs	Pohjanmaa-Österbotten, 2019***	Jäsen (5)	Yrittäjä, Oy Mapromec Ab, KTM	Hallituksen puheenjohtaja, Korsnäs Andelsbank
Harju Anne , 1969, Salla	Pohjois-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Sallan Osuuspankki, MMM	
Heinonen Jarna , 1965, Turku	Länsi-Suomi-Sydkusten, 2018–2019***	Jäsen (3)	Yrittäjyyden professori, Turun kauppakorkeakoulu, Turun yliopisto, KTT	Hallituksen puheenjohtaja, Turun Seudun Osuuspankki
Helin Mika , 1965, Hämeenlinna	Etelä-Suomi, 2019-2020	Jäsen	Toimitusjohtaja, Etelä-Hämeen Osuuspankki	
Hinkkanen Mervi , 1954, Kontiolahti	Itä-Suomi, 2017–2020	Jäsen (2)	Koordinaattori, Karelia ammattikorkeakoulu, restonomi AMK, MBA	Hallituksen puheenjohtaja, Pohjois-Karjalan Osuuspankki
Hällfors Terttu , 1955, Ulvila	Länsi-Suomi-Sydkusten, 2017–2020	Jäsen (2)	Terveyskeskuslääkäri, Ulvilan terveyskeskus, Läaket.lis.	Hallituksen puheenjohtaja, Länsi-Suomen Osuuspankki
Jurmu Taija , 1976, Rovaniemi	Pohjois-Suomi, 2019-2022	Jäsen (4)	Asianajaja, Asianajotoimisto Jurmu, OTM, asianajajatutkinto, HHJ PJ	Hallituksen puheenjohtaja, Pohjolan Osuuspankki
Kaakko Marja-Liisa , 1965, Kalajoki	Pohjanmaa-Österbotten, 2019-2022	Jäsen (2)	Lehtori, Centria-ammattikorkeakoulu, ekonomi, KTM	Hallituksen varapuheenjohtaja, Kalajoen Osuuspankki
Kiander Jaakko , 1963, Helsinki	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2018–2021	Jäsen (2)	Johtaja, Eläketurvakeskus, VTT	
Kietäväinen Seppo , 1959, Juva	Itä-Suomi, 2018–2021	Jäsen (3)	Agrologi	Hallituksen puheenjohtaja, Suur-Savon Osuuspankki
Koivula Olli , 1955, Kitee	Itä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, Kiteen Seudun Osuuspankki, KTM, agrologi	
Korkonen Jaakko , 1966, Seinäjoki	Pohjanmaa-Österbotten, 2018–2021	Jäsen (2)	Lehtori, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä / Koulutuskeskus Sedu, insinööri (ylempi AMK), opetushallinnon tutkinto	Hallituksen puheenjohtaja, Peräseinäjoen Osuuspankki
Kuosa-Kaartti Katja-Riina , 1973, Orimattila	Etelä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	KHT-tilintarkastaja, Ti- lintarkastus Kuosa-Kaartti Oy, KTM	Hallituksen puheenjohtaja, Orimattilan Osuuspankki
Kääriäinen Jukka , 1953, Iisalmi	Itä-Suomi, 2018–2021	Jäsen (2)	Suunnittelija, Kansaneläkelaitos, VTM	Hallintoneuvoston puheenjohtaja, Pohjois-Savon Osuuspankki
Luomala Juha , 1963, Valkeakoski	Sisä-Suomi, 2017–2020	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, OP Etelä-Pirkanmaa, KTM, LKV	

26.2.2020

Metsä-Tokila Timo , 1968, Naantali	Länsi-Suomi-Sydkusten, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Johtaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus	Hallituksen varapuheenjohtaja Paattisten Osuuspankki
Myller Kyösti , 1957, Ilomantsi	Sisä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, Jämsän Seudun Osuuspankki, merkonomi, MBA	
Nieminen Juha-Pekka , 1955, Uusikaupunki	Länsi-Suomi-Sydkusten, 2018–2021	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, OP Lounaisrannikko, ekonomisti, eMBA	
Nikola Annukka , 1960, Kirkkonummi	Etelä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (4)	Hallintojohtaja, Konehuone Oy, KTM, ekonomisti	Hallintoneuvoston puheenjohtaja, Länsi-Uudenmaan Osuuspankki
Niskanen Yrjö , 1957, Rantasalmi	Itä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	MMT	Hallituksen varapuheenjohtaja, OP Rantasalmi, Hallituksen jäsen, Suur-Savon OP-liitto
Näsi Olli , 1963, Huittinen	Länsi-Suomi-Sydkusten, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Satakunnan Osuuspankki, OTK, VT, eMBA	
Palomäki Riitta , 1957, Helsinki	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2017–2019***	Jäsen (2)	KTM	
Pehkonen Jaakko , 1960, Jyväskylä	Sisä-Suomi, 2017–2019***	Hallintoneuvoston puheenjohtaja (5)	Kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto, KTT	Hallituksen puheenjohtaja, Keski-Suomen Osuuspankki
Rosas Salla , 1962, Elimäki	Etelä-Suomi 2019-2021	Jäsen	Toimitusjohtaja, Länsi-Kymen Osuuspankki	
Sahlström Petri , 1971, Oulu	Pohjois-Suomi, 2019-2022	Jäsen (3)	Dekaani, Oulun yliopisto, Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu, KTT	Hallituksen varapuheenjohtaja, Oulun Osuuspankki
Sandell Carolina , 1978, Maarianhamina	Länsi-Suomi-Sydkusten, 2019-2022	Jäsen	Yrittäjä, Lina Sandell Ab	Hallituksen jäsen, Andelsbanken för Åland
Saukkonen Timo , 1963, Simpele	Etelä-Suomi, 2019-(2022)	Jäsen	MMM, Maa- ja metsätalousyrittäjä	Hallituksen puheenjohtaja, Simpeleen Osuuspankki
Sotarauta Markku , 1963, Ylöjärvi	Sisä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Professori, Tampereen yliopisto, HTT	Hallituksen varapuheenjohtaja, OP Tampere
Suhonen Timo , 1959, Nivala	Pohjanmaa-Österbotten, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, Suomenselän Osuuspankki, KTM, eMBA, LKV	
Tarkkanen Olli , 1962, Seinäjoki	Pohjanmaa-Österbotten, 2018–2019***	Hallintoneuvoston II varapuheenjohtaja (4)	Toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki, OTK, VT, eMBA	

26.2.2020

Väisänen Mervi, 1963, Sotkamo	Pohjois-Suomi, 2019***	Hallintoneuvoston I varapuheenjohtaja (7)	Markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikor- keakoulu, KTM, ekonomi	Hallituksen puheenjohtaja, Kainuun Osuuspankki
Väänänen Ari, 1973, Maaninka	Itä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Maaningan Osuus- pankki, OTK, VT	
Ylimartimo Arto, 1959, Oulunsalo	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2017–2020	Jäsen (2)	Hallituksen puheenjoh- taja, Asylum Oy KTM, KHT	

Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin 20.3.2019 Mika Helin, Saila Rosas, Carolina Sandell ja Timo Saukkonen. Ola Eklundin, Timo Laineen, Anssi Mäkelän ja Leo Nevalaisen hallintoneuvoston jäsenyys päättyi 20.3.2019.

Lisäksi henkilöstön edustajilla on hallintoneuvoston kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Henkilöstön edustajat vuonna 2019 olivat Sirpa Komonen (1.7.2019 asti), Miia Korvenoja (1.7.2019 alkaen), Suvi Kostamovaara, Jussi Kulmala, Eija Laurila ja Eero Pulkkinen.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2019 seitsemän kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 97 prosenttia.

Vuonna 2019 hallintoneuvosto muun muassa päätti uuden hallintomallin mukaisen hallituksen ehdollisesta kokoonpanosta sekä päivitti työjärjestyksensä. Hallintomalliuudistus tuli voimaan 1.1.2020. Hallintoneuvosto myös vahvisti OP Ryhmän uuden strategian, vision ja pitkän aikavälin strategiset tavoitteet sekä OP Ryhmän päivitetyn vastuullisuusohjelman. Lisäksi hallintoneuvosto osallistui laajaan selvitystyöhön, jossa ryhmän hallintoelimet pohtivat OP Ryhmän pitkän aikavälin tahtotilaa jatkuvan menestyksen turvaavaksi ryhmäraken- teeksi. Työn arvioidaan valmistuvan vuoden 2020 aikana.

4.4 Hallintoneuvoston valiokunnat

Hallintoneuvostolla on viisi valiokuntaa: työvaliokunta, tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta ja riskienhallintavalio- kunta sekä keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta.

Valiokunnat ovat hallintoneuvoston tukena toimivia elimiä, eikä niillä pääsääntöisesti ole itsenäistä päätöksentekovaltaa.

Hallintoneuvosto valitsee vuosittain keskuudestaan valiokuntien jäsenet, tarkastusvaliokun- nan ja riskienhallintavalio- kunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä vahvistaa valio- kuntien työjärjestykset.

4.4.1 Työvaliokunta

Työvaliokunta hoitaa osaltaan kohdassa 4.3 mainittua hallintoneuvoston lakisäätteistä val- vontatehtävää. Tämän lisäksi työvaliokunta muun muassa:

- avustaa hallintoneuvostoa OP Ryhmän strategian valmistelussa ja sen toteutta- misen seurannassa sekä OP Ryhmässä valmisteilla olevien hankkeiden valmiste- lussa ja niiden seurannassa
- käsittelee OP Ryhmän yhteistoimintaan liittyviä keskeisiä asioita ja ryhmän toi- mintaperiaatteiden toteutumista sekä keskusyhteisön ylintä johtoa koskettavat organisaatiomuutokset

26.2.2020

- valmistelee hallintoneuvostossa käsiteltävät merkittävät asiat elleivät ne kuulu toisen valiokunnan valmistelutehtäviin
- seuraa hallintoneuvoston päätösten täytäntöönpanoa
- antaa suosituksia keskusyhteisön johtokunnalle OP Ryhmää koskevissa strategisissa asioissa.

Hallintoneuvoston työvaliokuntaan kuuluu puheenjohtajana hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja ja riskienhallintavalioikunnan puheenjohtaja sekä vähintään viisi muuta hallintoneuvoston jäsentä. Jäsenistä enintään kolme voi olla jäsenpankkien toimitusjohtajia ja vähintään kolmen on oltava henkilöitä, jotka eivät ole toisen OP Ryhmään kuuluvan yrityksen hallintoelimen jäseniä, toimitusjohtajia eivätkä työsuhteessa tällaiseen yritykseen.

Valiokunnan jäsenellä on oltava vähintään viiden vuoden kokemus pankki- tai vakuutus toiminnasta tällaista liiketoimintaa harjoittavan yrityksen palveluksessa tai hallintoelimen jäsenenä taikka muiden yhteisöjen johto- tai asiantuntijatehtävistä, jotka liittyvät pankki- tai vakuutus toimintaan, yleis- tai taloushallintoon taikka tarkastustoimintaan.

Työvaliokunnan kokoonpano ja kokoukset 2019

Jaakko Pehkonen, puheenjohtaja
 Mervi Väisänen, varapuheenjohtaja
 Kalle Arvio
 Tiina Bäckman
 Leif Enberg
 Jarna Heinonen
 Mika Helin (20.3.2019 alkaen)
 Timo Laine (20.3.2019 asti)
 Riitta Palomäki
 Olli Tarkkanen
 Arto Ylimartimo

Työvaliokunta kokoontui vuonna 2019 seitsemän kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallisuusprosentti oli 94 prosenttia.

4.4.2 Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa ainakin seuraavien asioiden seuraamisessa, valvomisessa ja valmistelussa:

- taloudellinen raportointijärjestelmä
- sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen sekä riskienhallinnan tehokkuus
- tilintarkastus
- tilintarkastajan riippumattomuus ja tilintarkastajan valinnan valmistelu.

Tehtäviensä toteuttamiseksi valiokunta muun muassa:

- valvoo osaltaan tilinpäätöksen, taloudellista asemaa ja hallintoa koskevan muun julkistettavan tiedon sekä taloudellista asemaa koskevan sisäisen ja viranomaisraportoinnin oikeellisuutta
- valvoo osaltaan OP Ryhmän toiminnan sääntelyn mukaisuutta, erityisesti tilinpäätöksen ja taloudellista asemaa koskevan muun julkistettavan tiedon, taloudellisen aseman ja sitä koskevan viranomaisraportoinnin sekä tilintarkastuksen sääntelymukaisuutta
- arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä, toimivuutta ja tehokkuutta
- käsittelee hallintoneuvoston vahvistettavaksi ryhmän tilinpäätösperiaatteet ja vakavaraisuuslaskennan periaatteet

26.2.2020

- käsittelee ja arvioi tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan liittyvät asiat.

Hallintoneuvosto valitsee vuodeksi kerrallaan keskuudestaan tarkastusvaliokuntaan neljä jäsentä ja nimeää heidän joukostaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Lisäksi hallintoneuvosto valitsee valiokuntaan asiantuntijajäseniksi kolme osuuspankkien toimitusjohtajaa.

Tarkastusvaliokunnalla tulee kokonaisuutena katsoen olla riittävä asiantuntemus laskenta-toimesta, kirjanpidosta, taloudellisesta raportoinnista ja tilinpäätöskäytännöistä sekä sisäisestä tarkastuksesta. Valiokunnan jäsenellä on oltava vähintään viiden vuoden kokemus pankki- tai vakuutustoiminnasta tällaista liiketoimintaa harjoittavan yrityksen palveluksessa tai hallintoelimen jäsenenä taikka muiden yhteisöjen johto- tai asiantuntijatehtävistä, jotka liittyvät pankki- tai vakuutustoimintaan, yleis- tai taloushallintoon taikka tarkastustoimintaan. Puheenjohtajalla tulee olla riittävä asiantuntemus laskentatoimesta tai tilintarkastuksesta sekä erikoisosaamista ja kokemusta tilinpäätösperiaatteiden soveltamisesta ja sisäisistä valvontaprosesseista.

Valiokunnan jäsen ei saa olla ryhmään kuuluvan yrityksen toimitusjohtaja eikä työsuhteessa tällaiseen yritykseen. Puheenjohtajan lisäksi vähintään yhden jäsenen on oltava henkilö, joka ei ole toisen OP Ryhmään kuuluvan yrityksen hallintoelimen jäsen.

Tarkastusvaliokunnan kokoonpano ja kokoukset 2019

Riitta Palomäki, puheenjohtaja
 Katja Kuosa-Kaartti, varapuheenjohtaja
 Terttu Hällfors, jäsen (20.3.2019 alkaen)
 Jaakko Kiander, jäsen
 Anssi Mäkelä, jäsen (20.3.2019 asti)
 Asiantuntijajäsenet 2018–2021:
 Anne Harju
 Timo Suhonen
 Ari Väänänen

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuonna 2019 kuusi kertaa, ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 96 prosenttia. Lisäksi tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta kokoontuivat kaksi kertaa yhteiskokoukseen.

4.4.3 Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa ja johtokuntaa palkitsemisjärjestelmien hallinnointia ja ohjausta koskeissa päätöksissä.

Palkitsemisvaliokunta muun muassa:

- valmistelee OP Osuuskunnan hallintoneuvostolle esitykset OP Ryhmän palkitsemisen periaatteista, palkkapolitiikasta ja OP Ryhmässä käytettävistä pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmistä sekä palkitsemisjärjestelmien yhteisistä ehdoista
- seuraa ja valvoo säännöllisesti palkitsemisen periaatteiden ja palkkapolitiikan toteutumista sekä palkitsemisjärjestelmiä koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko OP Ryhmässä
- arvioi säännöllisesti palkitsemisjärjestelmien toimivuutta
- vahvistaa vuosittain OP Ryhmän pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmien mittarit ja niiden tavoitetasot sekä johdon järjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt
- valvoo OP Ryhmän riskienhallinnasta, compliancesta ja liiketoiminnoista riippumattomista valvontatoiminnoista vastaavien henkilöiden palkkausta ja palkitsemista

26.2.2020

- vahvistaa vuosittain suosituksen osuuspankkien johdon palkkauksesta, osuuspankkien johdon ja henkilöstön lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät, osuuspankkien johtajien ja toimitusjohtajien johtaja- ja toimisopimusten ehdot sekä osuuspankkien toimitusjohtajatoimien vaativuusluokittelun perusteet
- vahvistaa suosituksen OP Kodin (ent. OP-Kiinteistökeskus) palkkauksesta ja palkitsemisesta
- antaa vuosittain suosituksen osuuspankkien hallinnon palkitsemisesta ja hallinnon toiminnan arvioinnista sekä seuraa antamiensa suositusten ja päätösten noudattamista.

Valiokunnan puheenjohtajana on hallintoneuvoston puheenjohtaja, varapuheenjohtajana hallintoneuvoston ensimmäinen varapuheenjohtaja sekä jäsenenä vähintään kolme muuta hallintoneuvoston jäsentä, jotka eivät saa olla ryhmään kuuluvien yritysten toimitusjohtajia eivätkä työsuhteessa ryhmään kuuluviin yrityksiin.

Palkitsemisvaliokunnan jäsenellä on oltava vähintään viiden vuoden kokemus pankki- tai vakuutustoiminnasta tällaista liiketoimintaa harjoittavan yrityksen palveluksessa tai hallintoelimen jäsenenä taikka muiden yhteisöjen johto- tai asiantuntijatehtävistä, jotka liittyvät pankki- tai vakuutustoimintaan, yleis- tai taloushallintoon taikka tarkastustoimintaan.

Palkitsemisvaliokunnan kokoonpano ja kokoukset 2019

Jaakko Pehkonen, puheenjohtaja
 Mervi Väisänen, varapuheenjohtaja
 Taija Jurmu
 Seppo Kietäväinen
 Annukka Nikola

Valiokunta kokoontui vuonna 2019 kuusi kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100 prosenttia.

4.4.4 Riskienhallintavaliokunta

Riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on muun muassa:

- avustaa hallintoneuvostoa keskusyhteisökonsernin ja OP Ryhmän riskitoleransseja ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvomisessa, että keskusyhteisön johtokunta noudattaa hallintoneuvoston päättämiä riskitoleransseja
- arvioida, vastaavatko OP Ryhmään kuuluvien yritysten pääomaa sitovista palveluista perimät hinnat yrityksen liiketoimintamallia ja riskitoleransseja sekä, jos näin ei ole, valmisteltava hallintoneuvoston hyväksyttäväksi suunnitelma asian korjaamiseksi
- avustaa hallintoneuvoston palkitsemisvaliokuntaa terveiden palkitsemisjärjestelmien luomisessa ja arvioi kannustavatko palkitsemisjärjestelmät ottamaan huomioon yrityksen riskit, pääoma- ja maksuvalmiusvaatimukset sekä tuottojen jakotuksen ja tuottojen kertymistodennäköisyyden
- auttaa hallintoneuvostoa varmistamaan, että käytössä on riittävä riskienhallintajärjestelmä ja että toiminnassa ei oteta niin suuria riskejä, että siitä aiheutuu vaaraa toiminnan jatkuvuudelle, vakavaraisuudelle, maksuvalmiudelle tai strategian toteutumiselle.

Tehtävänsä toteuttamiseksi riskienhallintavaliokunta muun muassa:

- valvoo OP Ryhmän riskistrategian ja siitä johdettujen rajojen täytäntöönpanoa
- antaa suosituksia riskistrategiaan tarvittavista muutoksista

26.2.2020

- arvioi, miten OP Ryhmän riskiprofiili reagoisi ulkoisiin ja sisäisiin tapahtumiin eri skenaarioissa
- arvioi valvontaviranomaisten, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajan riskienhallintaan liittyviä suosituksia ja seuraa tehtyjen suositusten toimeenpanoa
- seuraa OP Ryhmän kokonaisriskinottohalua ja -strategiaa ja sen kehitystä.

Hallintoneuvosto valitsee vuodeksi kerrallaan keskuudestaan riskienhallintavaliokunnan neljä jäsentä ja nimeää heidän joukostaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Lisäksi hallintoneuvosto nimeää keskuudestaan valiokunnan asiantuntijajäseniksi kolme osuuspankin toimitusjohtajaa.

Valiokunnan jäsen ei saa olla ryhmään kuuluvan yrityksen toimitusjohtaja eikä työsuhteessa tällaiseen yritykseen. Puheenjohtajan lisäksi vähintään yhden jäsenen on oltava henkilö, joka ei ole toisen OP Ryhmään kuuluvan yrityksen hallintoelimen jäsen.

Valiokunnan jäsenellä on oltava tarpeellinen luottolaitoksen ja OP Ryhmän riskinottokykyyn ja ryhmän strategian riskilinjauksiin liittyvä asiantuntemus ja vähintään viiden vuoden kokemus pankki- tai vakuutustoiminnasta tällaista liiketoimintaa harjoittavan yrityksen palveluksessa tai hallintoelimen jäsenenä taikka muiden yhteisöjen johto- tai asiantuntijatehtävistä, jotka liittyvät pankki- tai vakuutustoimintaan, yleis- tai taloushallintoon taikka tarkastustoimintaan.

Riskienhallintavaliokunnan kokoonpano ja kokoukset 2019

Arto Ylimartimo, puheenjohtaja
 Petri Sahlström, varapuheenjohtaja (20.3.2019 alkaen)
 Ola Eklund, varapuheenjohtaja (20.3.2019 asti)
 Timo Alho, jäsen (20.3.2019 alkaen)
 Tiina Bäckman, jäsen
 Asiantuntijajäsenet:
 Juha Luomala, 2017–2020
 Kyösti Myller, 2019–2021
 Olli Näsi, 2018–2021

Riskienhallintavaliokunta kokoontui vuonna 2019 kahdeksan kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 94 prosenttia. Lisäksi riskienhallinta- ja tarkastusvaliokunta kokoontuivat kaksi kertaa yhteiskokoukseen.

4.4.5 Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunnan lakisääteisenä tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa johtokunnan jäsenten ehdolle panoa ja valintaa koskeissa asioissa, erityisesti

- johtokunnan työskentelylle tarpeellisten tietojen ja taitojen, kokemuksen, monimuotoisuuden sekä jäsenyyden vaatiman ajan arviointi, uusien jäsenten tehtävänkuvien ja vaadittavien valmiuksien määrittely sekä jäsen ehdokkaiden etsintä ja arviointi
- johtokunnan kokoonpanon, työskentelyn sekä yksittäisten jäsenten työskentelyn arviointi
- johtokunnan monimuotoisuuden ja sukupuolten tasapuolisen edustuksen edistäminen.

Tehtävänsä toteuttamiseksi valiokunta muun muassa:

26.2.2020

- valmistelee keskusyhteisön hallintoneuvostolle esitykset keskusyhteisön toimitusjohtajan, johtokunnan jäsenten ja sisäisestä tarkastuksesta vastaavan johtajan, riskienhallinnasta vastaavan johtajan sekä compliancesta vastaavan johtajan nimityksistä, toimenkuvista ja palvelussuhteen ehdoista
- päättää heidän vuosittaisesta palkan- tai palkkaetujen tarkistuksista sekä palkitsemisesta sekä
- arvioi säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, heidän luotettavuutensa, sopivuu- tensa ja ammattitaitonsa sekä käsittelee heidän seuraajasuunnitelmansa
- nimittää ns. yksi yli -periaatteella pääjohtajalle suoraan raportoivat muut kuin yllä mainitut henkilöt.

Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunnan muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtaja, ensimmäinen varapuheenjohtaja ja vähintään yksi hallintoneuvoston muu jäsen.

Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunnan kokoonpano ja kokoukset 2019

Jaakko Pehkonen, puheenjohtaja
 Mervi Väisänen, varapuheenjohtaja
 Taija Jurmu
 Annukka Nikola

Nimitysvaliokunta kokoontui vuonna 2019 seitsemän kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100 prosenttia.

4.5 OP Ryhmän pääjohtaja ja OP Osuuskunnan toimitusjohtaja

4.5.1 OP Ryhmän pääjohtaja

Hallintoneuvosto valitsee OP Ryhmän pääjohtajan ja päättää hänen toimitus- suhteensa ehdoista.

Pääjohtaja toimii OP Osuuskunnan eli keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtajana. Lisäksi pääjohtaja muun muassa johtaa OP Ryhmää, keskusyhteisöä sekä keskusyhteisökonsernia ja vastaa niiden strategisesta ohjauksesta hallintoneuvoston vahvistaman tahtotilan mukaisesti, vastaa ryhmäyhtenäisyydestä sekä johtaa ja kehittää johtokunnan työskentelyä.

OP Ryhmän pääjohtajana ja johtokunnan puheenjohtajana on toiminut 1.3.2018 alkaen oikeustieteen maisteri, MBA, tekniikan tohtori Timo Ritakallio.

4.5.2 OP Osuuskunnan toimitusjohtaja

Hallintoneuvosto valitsee OP Osuuskunnan toimitusjohtajan.

Toimitusjohtajan tehtävänä on edustaa keskusyhteisöä osuuskuntalain mukaisesti sekä hoi- taa keskusyhteisön juoksevaa hallintoa johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti ja panna toimeen johtokunnan päätökset siltä osin, kuin nämä tehtävät eivät kuulu johtokunnan jä- senten vahvistetun työnjaon mukaisesti jonkun johtokunnan jäsenen tehtäviin.

OP Ryhmän talousjohtaja, KTM Vesa Aho toimi 1.11.2018–31.12.2019 OP Osuuskun- nan toimitusjohtajana. OP Ryhmän pääjohtaja Timo Ritakallio toimii toimitusjohtajana 1.1.2020 alkaen.

26.2.2020

4.6 OP Osuuskunnan johtokunta eli hallitus

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto valitsee OP Osuuskunnan johtokunnan, joka toimii keskusyhteisön hallituksena.

Johtokunnan tehtävät koostuvat OP Ryhmän ohjaukseen, keskusyhteisökonsernin johtamiseen ja keskusyhteisökonsernin emoyrityksen johtamiseen ja hallintoon liittyvistä tehtävistä siltä osin, kuin niitä ei keskusyhteisön säännöissä tai hallintoneuvoston tai sen valiokuntien työjärjestyksissä ole määrätty hallintoneuvoston tai sen valiokunnan tehtäväksi.

Johtokunnan tehtävänä on muun muassa:

- huolehtia keskusyhteisön hallituksena keskusyhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja johtaa keskusyhteisön ja sen konsernin toimintaa osuuskuntalain, talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain ja muun lainsäädännön sekä keskusyhteisön sääntöjen mukaan
- ohjata yhteenliittymän toimintaa hallintoneuvoston tekemien linjausten mukaisesti ja valvoa, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat niiden taloudellista asemaa koskevien lakien ja asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön antamien ohjeiden mukaisesti
- ohjata OP Ryhmää ja panna toimeen ryhmästrategia hallintoneuvoston tekemien linjausten mukaisesti
- edistää huolellisesti OP Ryhmän, sen keskusyhteisön ja keskusyhteisökonsernin etua.

Johtokuntaa sen tehtävissä avustavat keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmässä määritellyt toimikunnat tai muut toimielimet, joille johtokunta voi määräämissään rajoissa delegoida tehtäviään.

Johtokuntaan kuuluvat sen puheenjohtajana toimiva pääjohtaja, pääjohtajan varamies, joka toimii johtokunnan varapuheenjohtajana, sekä 4–9 hallintoneuvoston nimeämää jäsentä.

Johtokunnan jäsenellä on oltava tehtäviensä hoidossa tarvittavat tiedot ja taidot. Johtokunnan puheenjohtajalla on oltava vähintään 10 vuoden ja jäsenellä vähintään viiden vuoden kokemus omaan vastuualueensa tai ryhmän harjoittamaan muuhun liiketoimintaan liittyvistä ylimmän johdon tehtävistä. Johtokunnan puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei voida valita keskusyhteisön toimitusjohtajaa.

4.6.1 OP Osuuskunnan johtokunnan kokoonpano ja kokoukset 2019

Timo Ritakallio, s. 1962
 Pääjohtaja
 Puheenjohtaja
 Johtokunnassa vuodesta 2018
 Oikeustieteen maisteri, MBA, tekniikan tohtori

26.2.2020

Tony Vepsäläinen, s. 1959
 Ryhmäpalveluiden johtaja, pääjohtajan varamies
 Varapuheenjohtaja
 Johtokunnassa vuodesta 2006
 Oikeustieteen kandidaatti, eMBA

Vesa Aho, s.1974
 Talousjohtaja, OP Osuuskunnan toimitusjohtaja
 Johtokunnassa vuodesta 2018
 Kauppatieteiden maisteri

Katja Keitaanniemi, s. 1973
 Liiketoimintajohtaja, Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat
 Johtokunnassa vuodesta 2018
 Tekniikan lisensiaatti

Olli Lehtilä, s. 1962
 Liiketoimintajohtaja, Vakuutusasiakkaat
 Johtokunnassa vuodesta 2014
 Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, eMBA

Juho Malmberg, s. 1962
 Johtaja, Kehittäminen ja teknologiat
 Johtokunnassa vuodesta 2018
 Diplomi-insinööri

Harri Nummela, s. 1968
 Liiketoimintajohtaja, Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysasiakkaat
 Johtokunnassa vuodesta 2014 ja aiemmin vuosina 2007–2010
 Oikeustieteen kandidaatti, eMBA

Tiia Tuovinen, s.1964
 Lakiasiainjohtaja
 Johtokunnassa vuodesta 2018
 Oikeustieteiden kandidaatti, LL.M. Eur.

26.2.2020

Nykymuotoisen hallituksen toimivan johtokunnan tehtävät päättyivät 31.12.2019 hallintomalliuudistuksen myötä. OP Osuuskunnan hallituksen kokoonpano muuttui 1.1.2020 alkaen, ja johtokunta toimii jatkossa OP Osuuskunnan johtoryhmänä. Hallintomalliuudistuksesta kerrotaan tarkemmin kohdassa 4.10. Vuoden 2020 hallituksen kokoonpano on nähtävissä osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > [Hallitus](#).

Lisäksi seuraavat muista keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt (jäljempänä muu ylin johto) osallistuivat tarpeen mukaan johtokunnan kokouksiin:
 Viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Tuuli Kousa
 Tarkastusjohtaja Sakari Lehtinen 1.5.2019 alkaen (Tarkastusjohtaja Leena Kallasvuo 1.1.–30.4.2019)
 Henkilöstöjohtaja Hannakaisa Länsisalmi
 Riskienhallintajohtaja Markku Pehkonen
 Strategiajohtaja Pekka Puustinen

Kuvassa vasemmalta oikealle: Markku Pehkonen, Hannakaisa Länsisalmi, Pekka Puustinen, Sakari Lehtinen, Katja Keitaanniemi, Harri Nummela, Timo Ritakallio, Tiia Tuovinen, Olli Lehtilä, Juhon Malmberg, Vesa Aho, Tuuli Kousa.

Johtokunnan jäsenten ja muun ylimmän johdon keskeinen aiempi työkokemus ja keskeiset luottamustehtävät on esitelty OP Ryhmän internetsivuilla osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > [Pääjohtaja ja johtokunta](#).

Johtokunta kokoontui vuoden 2019 aikana 48 kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 94,7 prosenttia.

4.7 Johtokunnan toimikunnat

Johtokunta voi perustaa johtokunnan jäsenistä ja muista toimihenkilöistä koostuvia toimikuntia.

Toimikunnat valmistelevat asioita johtokunnan käsiteltäväksi ja päätettäväksi johtokunnan vahvistamien työjärjestysten mukaisesti. Johtokunta voi määräämissään rajoissa delegoida päätöksentekovaltaa toimikunnille. Toimikuntien tulee raportoida säännöllisesti toimintansa johtokunnalle.

26.2.2020

Johtokunnan jäsenillä voi myös olla apunaan tehtävien ja hankkeiden toteuttamista varten erikseen nimettyjä valmisteluelimiä.

4.7.1 Ohjaus- ja compliance -toimikunta

Toimikunnan tehtävänä on tukea johtokuntaa keskusyhteisökonsernin ja osuuspankkien ohjauksen ja valvonnan toimeenpanossa. Toimikunta käsittelee sekä yleisiä että yhteisökohtaisia ohjaukseen ja valvontaan liittyviä asioita. Toimikunta saa säännöllisesti raportit osuuspankkien ongelmatilanteista ja niiden ratkaisutoimenpiteistä sekä ryhmässä vireillä olevista rakennekehityshankkeista. Lisäksi toimikunnalle raportoidaan riskienhallinnan prosessien toimivuudesta, laadullisista riskeistä ja sisäisen valvonnan havainnoista sekä keskusyhteisökonsernissa että osuuspankeissa.

Työjärjestyksen mukaan toimikunnalla on päätösvaltaa seuraavissa asioissa:

- talletuspankkien yhteenliittymälain (TYL) 17 §:n perusteella annettavien sekä muiden keskeisten OP Ryhmän ryhmätasoisien ohjeiden vahvistaminen, jotka eivät edellytä hallintoneuvoston hyväksyntää
- osuuspankkien valvontarajamittareiden ja niiden raja-arvojen vahvistaminen keskinäisen vastuun edellyttämien ohjausjärjestelmäperiaatteiden mukaisesti
- pankkien riskiluokkien ja niiden perusteella käyttöön otettavien ohjauskeinojen, jotka eivät edellytä johtokunnan päätöstä, vahvistaminen
- osuuspankkien sääntöjen hyväksyminen TYL 6 §:n mukaisesti sekä osuuspankkien uusien toiminimien hyväksyminen.

Toimikunnan puheenjohtajana toimi Tony Vepsäläinen ja jäseninä Harri Nummela, Tiia Tuovinen sekä Markku Pehkonen. Toimikunta kokoontui pääsääntöisesti kuukausittain.

4.7.2 Riskienhallintatoimikunta

Riskienhallintatoimikunta huolehtii OP Ryhmän pitkän aikavälin toimintaedellytyksistä varmistamalla, että riskienhallintaprosesseissa käytettävät mallit, menetelmät, järjestelmät ja mittarit ovat riittäviä toiminnan laadun ja laajuuden huomioon ottaen ja niiden käyttö on hyvin ohjeistettu ja kuvattu. Tavoitteena on varmistaa mahdollisimman realistinen kuva taseen ja taseen ulkopuolisten erien arvoista ja toiminnan riskeistä yleisesti johtamisen ja erityisesti vakavaraisuushallinnan käyttöön. Toimikunta ja sen valtuuttamat asiantuntijat tekevät myös päätökset asiakaskohtaisista odotettujen luottotappioiden kirjauksista.

Työjärjestyksen mukaan toimikunnalla on päätösvaltaa seuraavissa asioissa:

- riskienhallinnassa ja luottoluokitusjärjestelmässä käytettävät menetelmät ja mittarit
- riskilajikohtaiset stressitestauksen kuvaukset stressitestausten menetelmien, riskienhallinnan soveltamisohjeistus ja kuvaukset sekä riskipolitiikkojen ja sijoitussuunnitelman rakenne
- sisäisen luottoluokitusprosessin päätöksentekovaltuudet
- asiakaskohtaiset odotettujen luottotappioiden kirjaukset
- ryhmässä käytettävät tase- ja tuloserien, riskien sekä liiketoiminnan hinnoittelun päätöksenteon mallit
- taloudellisen pääomavaateen sekä pysyvien omien varojen laskentasääntöjen ja -prosessien kuvaus
- IPV (Independent Price Verification) ja varovaisen arvostamisen (Prudent valuation) periaatteet ja menetelmät sekä IPV-tuloksista aiheutuvat arvostusoikaisu.

26.2.2020

Toimikunnan puheenjohtajana toimi Markku Pehkonen, varapuheenjohtajana Eva Tüll ja jäsenenä Vesa Aho, Matti Holma, Kai Lindqvist, Mika Louhelainen, Tuomo Metsäaro ja Matti Tienari. Toimikunta kokoontui pääsääntöisesti kaksi kertaa kuukaudessa.

4.7.3 Tasehallintatoimikunta

Toimikunnan tehtävänä on tukea johtokuntaa OP Ryhmän taseen ohjaamisessa ja johtamisessa, analysoida, koordinoita ja ohjata OP Ryhmän ja keskusyhteisökonsernin taseen käyttöä lakien, viranomaismääräysten ja hallintoneuvostossa tai johtokunnassa vahvistettujen toimintaperiaatteiden ja päätösten sekä riskienhallintatoimikunnan asettamien toimintaperiaatteiden mukaisesti. Toimikunta seuraa OP Ryhmän vakuutus- ja pankkiliiketoiminnan riskiasemia ja arvioi, ovatko riskiasemat riskinottohalun mukaisia ottaen huomioon lähiajan talouden näkymät. Lisäksi se seuraa OP Ryhmän pääomien määrää ja laatua sekä asetettujen riski-tuottotavoitteiden toteutumista.

Työjärjestyksen mukaan OP Ryhmän taseriskien hallinnan tukemiseksi toimikunnalle on annettu päätösvaltaa seuraavissa asioissa:

- Likviditeetin varautumissuunnitelma
- Pankkiliiketoiminnan korkoriskin hallinnan kuvaus ja osuuspankeille annettavat korkoriskin hallinnan suositukset
- Riskienhallintatoimikunnan hyväksymien ja Riskienhallinnan ohjeessa tasehallintatoimikunnalle vastuutettujen mallien käyttöönotto vakavaraisuuslaskennassa ja sisäisissä käyttökohteissa
- Riskipolitiikassa asetettujen limiittien allokointi liiketoiminnalle
- Vakavaraisuuslaskennan standardimenetelmän soveltamisen jatkaminen, uuden sisäisen mallin käyttöönoton valmistelun aloittaminen tai valmistelun aloittaminen sisäisen mallin käytöstä luopumiseksi
- Green Bond -toimintamallissa Green Bond -komitealle päätettäväksi allokoituvat asiat.

Toimikunnan puheenjohtajana toimi talousjohtaja Vesa Aho ja jäsenenä Kalle Böss, Kaisu Christie, Laura Hakamies, Olli Kankkunen, Lauri Iloniemi, Markku Pehkonen, Erkko Ryyänen ja Kimmo Marttila. Toimikunta kokoontui pääsääntöisesti 1,5 kuukauden välein.

4.8 Keskusyhteisökonsernin johtoryhmä

Keskusyhteisökonsernissa ei ole erillistä konsernin johtoryhmää, vaan tätä tehtävää hoitaa keskusyhteisön johtokunta.

4.9 Keskusyhteisökonsernin tytäryhtiöt

Keskusyhteisökonsernin tytäryhtiöissä hallitus vastaa yhtiön hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Tehtävää toteuttaessaan hallitukset ottavat huomioon OP Ryhmän strategiset ja muut keskusyhteisön hallintoneuvoston ja johtokunnan tekemät linjaukset, vahvistamat periaatteet ja ohjeet asioissa, joissa keskusyhteisöllä on velvollisuus tai oikeus koko konsernia koskevien linjausten ja ohjeiden antamiseen.

Keskusyhteisön johtokunta tekee esitykset tytäryhtiön (pl. Helsingin Seudun Osuuspankki) hallituksen jäseneksi esitettävistä henkilöistä, jonka jälkeen hallitus valitaan yhtiöjärjestyksen ja voimassa olevan lainsäädännön määrittelemällä tavalla. Keskusyhteisön johtokunta käsittelee myös esitykset tytäryhtiöiden toimitusjohtajiksi ennen valintaa. Valinnoissa otetaan huomioon ryhmän eturistiriitojen hallintaa koskeva ohjeistus.

26.2.2020

Tytäryhtiöiden hallitusten työjärjestyksissä kuvataan kunkin hallituksen tehtävät. Hallitukset laativat vuosittain toimintasuunnitelman, josta ilmenee kokousaikataulu sekä kussakin kokouksessa käsiteltävät tärkeimmät asiat. Hallitukset arvioivat toimintaansa ja työskentelytapojaan säännöllisesti vuosittain.

Merkittävimpien tytäryhtiöiden jakautuminen segmenteittäin on kuvattu kohdassa 2.1.

Merkittävien liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet ja toimitusjohtajat 2019:

Yhtiö	Hallitus	Toimitusjohtaja
OP Yrityspankki Oyj	Ritakallio Timo, puheenjohtaja Aho Vesa Saario Olli-Pekka (1.7.2019 alkaen) Sorri Pasi (1.7.2019 alkaen) Tuovinen Tiia (30.6.2019 asti) Vepsäläinen Tony (30.6.2019 asti) Viitanen Jarmo	Keitaanniemi Katja
Helsingin Seudun Osuuspankki	Ritakallio Timo, puheenjohtaja Nummela Harri, varapuheenjohtaja Hulkkonen Jukka Leppäluoto Sirpa Liukas Linda	Viitanen Jarmo
OP-Asuntoluottopankki Oyj	Aho Vesa, puheenjohtaja Christie Kaisu (19.3.2019 alkaen) Hirvinen Hanno (31.5.2019 asti) Iloniemi Lauri (1.6.2019 alkaen) Ronkanen-Minogue Elina (28.2.2019 asti)	Eriksson Sanna
OP-Korttiyhtiö Oyj	Nummela Harri, puheenjohtaja Aho Vesa (19.3.2019 alkaen) Jaatinen Hannu (30.6.2019 asti) Keitaanniemi Katja Nikula Leena (1.7.2019 alkaen) Posio Keijo (1.7.2019 alkaen)	Huhta Anssi
Pohjola Vakuutus Oy	Ritakallio Timo, puheenjohtaja Aho Vesa Keitaanniemi Katja (30.6.2019 asti) Reimasto-Heiskanen Jaana (1.7.2019 alkaen) Vepsäläinen Tony Vilpponen Jani (1.7.2019 alkaen)	Lehtilä Olli
OP Varainhoito Oy	Keitaanniemi Katja, puheenjohtaja Aho Vesa Kivimäki Mika (1.7.2019 alkaen) Kuvaja Jussi (1.7.2019 alkaen) Nummela Harri	Virtala Tuomas (1.4.2019 alkaen) Jormalainen Sami (31.3.2019 asti)

26.2.2020

OP-Henkivakuutus Oy	Lehtilä Olli, puheenjohtaja Aho Vesa Hyvönen Raili (1.7.2019 alkaen) Ruuhela Jussi (1.7.2019 alkaen) Vepsäläinen Tony	Huttunen Jussi
OP-Rahastoyhtiö Oy	Nummela Harri, puheenjohtaja Jormalainen Sami (11.3.2019 asti) Saariaho Kalle (11.3.2019 alkaen) Vanha-Honko Vesa-Matti	Takala Juha (8.3.2019 alkaen) Saariaho Kalle (8.3.2019 asti)

4.10 Hallintomalliuudistus 2020

OP Osuuskunnan kokous 20.3.2019 päätti keskusyhteisön sääntöjen muuttamisesta. Sääntömuutoksen tarkoituksena on siirtyä kolmiportaiseen hallintomalliin (hallintoneuvosto - hallitus - toimitusjohtajana toimiva pääjohtaja) 1.1.2020 alkaen.

Uuden hallintomallin ylimpänä portaana toimii hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on vahvistaa koko OP Ryhmän kannalta merkittävät hallituksen tekemät periaatepäätökset. Uudessa hallintomallissa OP Osuuskunnalla eli keskusyhteisöllä on nykyisen sisäisen johtokunnan sijaan muista kuin keskusyhteisön johtajista koostuva hallitus. Hallitus vastaa keskusyhteisön päätöksenteosta ja keskusyhteisön valvonnasta. Hallintoneuvoston nykyiset valiokunnat (riskienhallinta-, tarkastus- ja palkitsemisvaliokunta sekä keskusyhteisökonsernin johdon nimitys- ja palkitsemisvaliokunta) muuttuvat hallituksen valiokunniksi.

Keskusyhteisön toimitusjohtajana toimivan pääjohtajan tehtävänä on johtaa keskusyhteisön juoksevaa hallintoa. Keskusyhteisön johtoryhmänä toimii johtokunta, joka avustaa pääjohtajaa keskusyhteisön operatiivisessa johtamisessa.

Uuden hallintomallin mukaiset hallintoelinten tehtävät ja jäsenet on esitelty osoitteessa www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > [Hallinnointi](#).

5 SISÄINEN JA ULKOINEN VALVONTA

5.1 Sisäinen valvonta

Tehokas ja luotettava sisäinen valvonta muodostaa perustan terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamiselle.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan organisaation sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla varmistetaan, että strategiassa asetetut tavoitteet saavutetaan, resursseja käytetään taloudellisesti ja johtamisen tukena käytettävä informaatio on luotettavaa. Lisäksi sisäinen valvonta varmistaa, että riskienhallinta, asiakasvarojen säilyttäminen ja omaisuuden suoja on riittävästi järjestetty. Myös sääntelyn ja vahvistettujen eettisten periaatteiden noudattamista varmistetaan sisäisellä valvonnalla.

Keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa ryhmätasoiset sisäisen valvonnan periaatteet, joita noudatetaan kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet kohdistuvat kaikkeen toimintaan ja ne kattavat kaikki OP Ryhmän yhteisöt ja toimipaikat. Toimenpiteiden määrittelyssä huomioidaan toiminnan luonne ja laajuus sekä tarvittaessa myös kansainväliseen toimintaan liittyvät erityispiirteet.

26.2.2020

Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla. Ensisijainen ja laajamittainen sisäinen valvonta toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen valvonta on jatkuvaa ja osa päivittäistä toimintaa.

Sisäistä valvontaa täydentää OP Ryhmän palveluksessa olevien mahdollisuus ilmoittaa riippumattoman kanavan kautta säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta (whistleblowing).

OP Ryhmässä on erilliset, riippumattomat compliance-, riskienhallinta- ja sisäisen tarkastuksen toiminnot, jotka tarjoavat muille toiminnoille tukea sekä varmentavat toimintaa suorittamalla riippumatonta valvontaa ja valvonnan toimivuuden varmistamista riskienhallinnan kolmen puolustuslinjan mukaisella työnjaolla.

Riskienhallintaprosessin kolme puolustuslinjaa

Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat liiketoiminnot, toisen puolustuslinjan liiketoiminnoista riippumaton riskienhallintatoiminto ja compliance-toiminto ja kolmannen puolustuslinjan sisäinen tarkastus. Jokaisella puolustuslinjalla on oma roolinsa riskienhallinnan tehokassa toteuttamisessa.

Ensimmäisessä puolustuslinjassa operatiiviset liiketoiminnot toteuttavat OP Ryhmän strategiaa, vastaavat toimintansa suunnittelusta ja sisäisestä valvonnasta. Ne tekevät riskipäätökset riskinottoa ja riskipolitiikkaa koskevien rajoitusten ja muun ohjeistuksen puitteissa, soveltavat riskienhallintakehikkoa, valvovat riskiasemaansa ja sen pysymistä niille vahvistettujen limiittien ja valvontarajojen puitteissa sekä kantavat vastuun ottamistaan riskeistään ja tietojen kattavuudesta ja oikeellisuudesta järjestelmissä.

26.2.2020

Toisen puolustuslinjan muodostaa keskusyhteisön riippumaton riskienhallintatoiminto ja compliance-toiminto. Riskienhallintatoimintoa johtaa riskienhallintajohtaja, joka raportoi suoraan pääjohtajalle. Riippumaton riskienhallinta järjestetään siten, että se on riittävä suhteessa ryhmän ja sen kunkin liiketoimintasegmentin ja yhtiön toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen. Riskienhallinta johtaa ryhmän sisäistä riskienhallintaprosessia, omistaa riskienhallintakehikon ja vastaa riskienhallintajärjestelmien ja riskienhallinnan menetelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Riskienhallinta ohjaa, valvoo ja tukee riskinoton ja riskienhallinnan periaatteiden toteuttamista ryhmässä ja sen yhtiöissä sekä valvoo riskipäätösprosesseja ja niiden laatua. Riskienhallinta yhdessä talous ja keskuspankki -toiminnon kanssa varmistaa, että kannattavuus, riskit ja riskinottokapasiteetti ovat tasapainossa keskenään. Lisäksi riskienhallinta valvoo, että liiketoimintojen riskinotto noudattaa strategiaa ja riskinoton periaatteita. Riskienhallinta tukee vakavaraisuudenhallintaa kehittäen ja valvoen riskeistä johdetun taloudellisen pääomavaateen sekä viranomaisvaateiden laskennan periaatteita, malleja ja menetelmiä. Riskienhallinta ylläpitää, kehittää ja valmistelee riskienhallinnan periaatteita johtokunnan ja hallintoneuvoston vahvistettavaksi sekä ylläpitää muuta riskienhallintaan liittyvää ohjeistusta.

Kolmas puolustuslinja on keskusyhteisöön keskitetty sisäinen tarkastus. Sisäinen tarkastus tarkastaa strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteuttamista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan laatua, sisäisten kontrollien tehokkuutta, raportoinnin luotettavuutta, lakien, muun sääntelyn ja vastaavien kriteereiden noudattamista, sisäisten politiikkojen ja ohjeiden noudattamista sekä toiminnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

OP Ryhmän yhteisöjen hallitusten tehtävänä on huolehtia siitä, että sisäinen valvonta yhteisöissä on järjestetty asianmukaisesti ja siinä on otettu huomioon ryhmätasoiset sisäisen valvonnan periaatteet ja niitä täydentävä keskusyhteisön ohjeistus. Kunkin yhteisön toimitusjohtajan ja toimivan johdon vastuulla on huolehtia sisäisen valvonnan käytännön toimenpiteiden toteutumisesta sekä siitä, että työtehtävät on asianmukaisesti eriytetty.

Ryhmän yhteisöjä avustavat sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa Compliance-organisaation, riskienhallinnan ja talous ja keskuspankin keskitetyt toiminnot. Sisäinen tarkastus ja ulkoiset tilintarkastajat varmistavat sisäisen valvonnan toimivuutta.

Erityisesti keskusyhteisön hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalla on merkittävä rooli sisäisen valvonnan toimivuuden ja toiminnan sääntelymukaisuuden varmistamisessa, ja sille raportoidaan säännöllisesti sisäisessä valvonnassa tehdyistä havainnoista, liiketoiminnalle annetuista suosituksista sekä suositusten toteuttamisen etenemisestä.

5.2 Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmennus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa OP Ryhmälle ja parantaa sen toimintaa. Sisäinen tarkastus on organisoitu liiketoimintaorganisaatiota vastaavasti, ja se vastaa ryhmätasoisesta, riskiperusteisesta sisäisen tarkastuksen suorittamisesta kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä. Sisäistä tarkastusta johtaa tarkastusjohtaja, jonka on nimittänyt OP Osuuskunnan hallintoneuvosto.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta vahvistaa Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman. Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti havainnoistaan ja suosituksistaan sekä suositusten toteuttamisesta OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle ja johtokunnalle, tarkastuskohteen johdolle ja toimintojen johtoryhmille.

Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan hallintoneuvoston kesäkuussa 2019 vahvistamia Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteita (Internal Audit Charter) ja IIA:n (Institute of

26.2.2020

Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing). Toiminnan ulkoinen laadunarviointi suoritetaan noin viiden vuoden välein. Ulkoinen laadunarviointi suoritettiin syksyllä 2019. Laadunarvioinnissa todettiin, että sisäisen tarkastuksen toiminta on ammattistandardien ja eettisten sääntöjen mukaista.

Vuonna 2019 sisäisen tarkastuksen resursseja vahvistettiin ja toimintaa kehitettiin suunnitelmallisesti. Vuoden aikana muun muassa uudistettiin Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet sekä toiminnan suunnittelun metodologia ja käytännöt, otettiin käyttöön ketteriä tarkastusmenettelyjä, kehitettiin data-analytiikan hyödyntämistä tarkastustyössä sekä parannettiin raportoinnin ja sisäisen tarkastuksen antamien suositusten kriittisyysluokittelun menettelyjä.

Sisäisen tarkastuksen vuoden 2019 toiminta kohdistui sekä keskusyhteisöön että osuuspankkeihin. Tarkastukset olivat riskiperusteisesti kohdennettuja, ja niiden tavoitteena oli erityisesti toiminnan ohjauksen ja hallinnan, tavoitteiden mukaisuuden, säännösten ja muiden vaatimusten noudattamisen sekä kontrollien ja muun sisäisen valvonnan riittävyyden ja toimivuuden arviointi. Tarkastukset painoutuivat eri liiketoimintaprosesseihin, tietojärjestelmiin ja niiden kehittämisen hallintaan, riskienhallinnan menetelmiin sekä sääntelyn noudattamisen hallintaan OP Ryhmän toiminnassa.

5.3 Compliance

Compliance-riskin hallinta on osa sisäistä valvontaa ja luotettavaa hallintoa ja sellaisena kiinteä osa liiketoiminnan johtamista sekä yrityskulttuuria. Vastuu sääntelyn noudattamisesta ja noudattamisen valvonnasta OP Ryhmän yhteisöissä on ylimmällä ja toimivalla johdolla sekä kaikilla esimiehillä. Lisäksi jokainen OP Ryhmän yhteisöjen palveluksessa oleva henkilö vastaa omalta osaltaan sääntelyn noudattamisesta.

Compliance-toiminto avustaa ylintä ja toimivaa johtoa sekä liiketoimintaa säännösten noudattamattomuuteen liittyvän riskin hallinnassa, valvoo säännösten noudattamista sekä kehittää omalta osaltaan sisäistä valvontaa. Compliance-toiminnan ohjeistuksesta, neuvonnasta ja tuesta OP Ryhmässä vastaa liiketoiminnasta riippumaton keskusyhteisön Compliance-organisaatio. Compliance varmistaa sääntelyn noudattamista ja täytäntöönpanoa pääsääntöisesti valvontojen sekä uusien toimintamallien riskiarviointien kautta. Osuuspankeissa on nimetyt compliance-vastaavat. Osuuspankkien toiminnan sääntelymukaisuutta tukee ensimmäiseen puolustuslinjaan lukeutuva keskusyhteisöön kuuluva Vähittäispankkitoiminnan ohjaus. Lisäksi Osuuspankkien compliance-toimintaa valvoo ja tukee keskusyhteisön Compliance-organisaatio.

Compliance-toiminnassa tehdyistä havainnoista raportoidaan säännöllisesti liiketoimintasegmenteille, OP Osuuskunnan johtokunnan ohjaus- ja compliance-toimikunnalle, johtokunnalle sekä hallintoneuvoston riskienhallinta- ja tarkastusvaliokunnille. Compliance-toiminto raportoi lisäksi neljännesvuosittain keskusyhteisökonsernin keskeisten tytäryhtiöiden hallituksille keskeisistä compliance-havainnoista.

Compliance-toiminto organisoitiin uudelleen vuoden 2019 alusta lukien ja toiminnon resursseja vahvistettiin merkittävästi. Vuoden aikana uudistettiin compliance-toiminnan raportointia johdolle, kehitettiin valvontamenetelmiä muun muassa hyödyntämään paremmin dataa valvontojen pohjana sekä systematisoitiin toimintamalleja. Compliance osallistui aktiivisesti OP Ryhmän rahanpesun estämisen prosessien parantamiseen ja varmentamiseen. Asiakkaan tuntemiseen liittyvän sääntelyn ja sijoituspalveluiden tarjontaan liittyvän lainsäädännön ja viranomaisohjeiden sekä niihin liittyvien ryhmätasoisien ohjeiden noudattamisen ja prosessien toimivuuden varmistaminen säilyivät edelleen painopistealueina.

26.2.2020

Compliance-toiminnasta ja valvontahavainnoista raportoitiin ryhmäohjeistuksen mukaisesti säännöllisesti sekä yhteisöjen että ryhmän ylimmälle ja toimivalle johdolle.

5.4 Riskienhallinta

OP Ryhmän toiminta perustuu osuustoiminnallisiin arvoihin, vahvaan vakavaraisuuteen ja osavaan riskienhallintaan. Riskinottoa ohjaavat OP Ryhmän arvot, jotka ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

Keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamat riskinoton periaatteet kuvaavat riskinoton lähtökohdat ja keskeiset periaatteet. Riskinoton periaatteet luovat yhdessä strategian kanssa lähtökohdat liiketoimintojen tavoiteasetannalle. OP Ryhmän riskinottohalu määrittelee sen, mitä ja mihin toimintaan liittyviä riskejä olemme valmiit ottamaan hoitaessamme perustettäväämme strategisten tavoitteiden puitteissa. Jotta ryhmän yhtiöt voivat toteuttaa riskinottohalun mukaista toimintaa, niillä on oltava riittävästi riskinkantokykyä, joka muodostuu riskinottokyvystä ja riskinottokapasiteetista. Valtaosa ryhmän tuloksesta muodostuu asiakasliiketoiminnasta ja sen yhteydessä otetuista ja hinnoitelluista ansaintariskeistä. OP Ryhmä ottaa pääosin perustettävänsä hoitoon liittyviä riskejä. Muuhun toimintaan liittyvä riskinotto tuottojen generoimiseksi pidetään vähäisenä tai tilapäisenä.

OP Ryhmän merkittäviä liiketoiminnan riskejä ovat luottoriskit, likviditeettiriskit, markkinariskit, vakuutusriskit, vastapuoliriskit, keskittymäriskit, tulevan liiketoiminnan riskit sekä kaikkien liiketoimintaan liittyvät operatiiviset riskit ml. malliriski, compliance-riskit, maineriski sekä strategiaan valintoihin ja strategian toimeenpanoon liittyvät riskit. OP Ryhmän suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinoton limiitit ja toleranssit ohjaavat ja rajaavat riskinoton pysymistä riskinoton periaatteiden mukaisena.

Riskienhallintaprosessin tavoitteena on turvata ryhmän ja sen yhtiöiden riittävä riskinkantokyky ja varmistaa, ettei liiketoiminnan riskinotto vaaranna kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta tai strategisten tavoitteiden saavuttamista ja siten turvata toiminnan jatkuvuus. Riskienhallinta on integroitu osaksi ryhmän liiketoimintaa ja sen johtamista, jolloin se muodostaa kiinteän riskienhallintaprosessin.

Riskienhallintaprosessi sisältää:

- Riippumattoman riskienhallinnan valmistelemalla ja ylläpitämällä ohjauskehikon
 - riskinottoa ohjaavat riskinoton ja riskienhallinnan periaatteet ja niitä tarkentavat riskipolitiikat ja muu riskienhallinnan ohjeistus
 - riskinottokapasiteetin tarpeen määrittely ja allokointi liiketoiminnoille strategian mukaisesti
 - menetelmien luonti riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaamiselle ja rajaamiselle
- Operatiivisen liiketoiminnan riskienhallinnan
 - riskien valvonta ja hinnoittelu
 - riskipositivien ja taseaseman hallinta
- Riskienhallinnan suorittaman sisäisen valvonnan
 - riskinoton, riskipolitiikkojen ja hinnoittelun noudattamisen valvonta
 - riskiaseman analysointi ja raportointi johdolle.

Keskusyhteisön riskienhallinnassa on seurattu vuoden 2019 aikana ulkoisen sääntelyn kehitystä ja jatkettu varautumista sääntelymuutoksiin.

Riskienhallinnassa merkittäviä kehityskohteita olivat muun muassa valmistautuminen uuden aiempaa tarkemman maksukyvyttömyyden määritelmän aiheuttamiin muutoksiin rahoitus-

26.2.2020

prosessissa sekä osuuspankkien luottoriskien valvontaprosessin systematisointi ja kattavuuden lisääminen. Kehittämistyön erityinen painopiste oli myös malliriskien hallinta ja valmistautuminen IRB-riskimallien päivitykseen uuden sääntelyn asettamassa aikataulussa.

Riskienhallinnan arviointiprosesseja ja operatiivisia prosesseja on kehitetty edelleen varmistuen, että riskienhallintaan liittyvät kontrollit automatisoidaan osaksi kaikkea liiketoimintaa ja että riskit arvioidaan ennakoiden ja riittävästi uutta liiketoimintaa kehitettäessä. Riskimallien kehittämis- ja validointiprosessia on vahvistettu ja riippumattomien mallivalidointien kattavuutta on laajennettu. Pääoman ja likviditeetin riittävyyden arviointimenettelyjä sekä rahoitustaseen korkoriskien hallintamenetelmiä on kehitetty edelleen.

Riskienhallinnan ohjeistusta, riskiraportointia ja riskien limitointia on uudistettu siten, että ne pohjautuvat ansaintalogiikkakohtaiseen tarkasteluun. Stressitestien roolia riskianalyysoinnissa on edelleen kasvatettu.

OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedossa Riskienhallinnan periaatteet. Riskienhallinnan kolme puolustuslinjaa on kuvattu kohdassa 5.1.

5.5 Ulkoinen valvonta

5.5.1 Tilintarkastus

OP Osuuskunnalla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Patentti- ja rekisterihallituksen hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja tarkastaa myös talletuspankkien yhteentilintarkastuksesta annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun yhdistellyn tilinpäätöksen eli OP Ryhmän tilinpäätöksen. Tilintarkastajan valitsee osuuskunnan kokous.

Tilintarkastajan toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä. OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta järjestää noin viiden vuoden välein (viimeksi vuonna 2018) eri tilintarkastusyhteisöille tarjouskilpailun, jonka nojalla OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta esittää osuuskunnan kokoukselle valittavia tilintarkastajia.

Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa OP Ryhmän ja siihen kuuluvien yhteisöjen ja alikonsernien kirjanpitoa, sisäistä valvontaa, tilinpäätösten laatimisperiaatteita, johdon tekemiä kirjanpidollisia arviota sekä tilinpäätöksen esittämistapaa ja rakennetta sen varmistamiseksi, että ryhmän ja siihen kuuluvien yhteisöjen tilinpäätökset on laadittu voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat osuuskunnan osuudenomistajille ja muille sidosryhmille oikean ja riittävän kuvan ryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista. Lisäksi tilintarkastajat antavat säännöllisesti toimialaa koskevan erityissääntelyn perusteella muita lausuntoja. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta arvioi vuosittain tilintarkastajan toiminnan ja oheispalveluiden laatua sekä tilintarkastajien riippumattomuuden ja selvityksen oheispalveluista.

Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab on toiminut OP Osuuskunnan tilintarkastajana vuodesta 2002 alkaen ja KHT Juha-Pekka Mylén päävastuullisena tilintarkastajana vuodesta 2019 alkaen. OP Osuuskunta -konserniin eli keskusyhteisökonserniin kuuluvien yhteisöjen tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab ja päävastuullisina tilintarkastajina KPMG Oy Ab:n nimeämät tilintarkastajat. OP Ryhmään kuuluvien jäsenpankkien tilintarkastajina toimii KPMG Oy Ab:n lisäksi muitakin tilintarkastusyhteisöjä ja KHT-tilintarkastajia.

OP Osuuskunta -konserni on käyttänyt KPMG Oy Ab:n neuvontapalveluita pääasiassa lainaohjelmien varmennuskirjeisiin, keskitetyistä palveluista annettuihin ISAE 3402 -varmennuksiin, tulevien IFRS-standardien soveltamiseen sekä veropalveluihin ja -neuvontaan.

26.2.2020

Tilintarkastuspalkkiot lakisääteisestä tilintarkastuksesta perustuvat vuosisuunnitelmaan.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot tilintarkastuksesta olivat 2,6 milj. € (2,0 milj. €), tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiannoista 0,1 milj. € (0,2 milj.€), veroneuvonnasta 0,2 milj. € (0,1 milj. €) ja muista palveluista 0,6 milj. € (0,4 milj. €). Suluissa on esitetty vuoden 2018 tiedot. KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut OP Ryhmään kuuluville yhtiöille olivat yhteensä 0,3 miljoonaa euroa (ei sis. alv.) ja veroneuvonnasta 0,1 miljoonaa euroa (ei sis. alv.).

5.5.2 OP-yhteenliittymän valvonta

Yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset sekä niiden määräysvallassa olevat rahoituslaitokset ja palveluyritykset. Keskusyhteisö OP Osuuskunta ohjaa yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville yrityksille ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi, riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Keskusyhteisö voi lisäksi vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

OP Osuuskunta valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitetulla tavalla.

5.5.3 Julkinen valvonta

OP Ryhmän luottolaitostoimintaa valvoo Euroopan keskuspankki. OP Ryhmään kuuluvia suomalaisia sijoituspalveluyrityksiä ja vakuutusyhtiöitä valvoo Finanssivalvonta siten kuin rahoitus- ja vakuutusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty. OP Ryhmän toimintaa Virossa, Latviassa ja Liettuassa valvovat soveltuvin osin asianomaisten valtioiden valvontaviranomaiset.

6 TALOUDELLINEN RAPORTOINTIPROSESSI

OP Ryhmän talousjohtajan alaisuudessa toimivan taloushallinnon eri osat huolehtivat paitsi ulkoisen laskennan edellyttämien osavuosisikastausten, puolivuosisikastausten, tilipäätöstiedotteiden ja vuositilinpäätösten laatimisesta OP Ryhmän ja ryhmään kuuluvien yhteisöjen osalta, myös johdon työvälineinä toimivien sisäisten laskelmien, kuten liiketoiminnan tulokellisuutta kuvaavien kuukausiraporttien tuottamisesta. OP Ryhmän Controller-toiminto tuottaa myös tulosenusteita ja analysoi toteutunutta kehitystä verrattuna ennusteisiin ja raportoi poikkeamista.

Luotettavan taloudellisen raportoinnin perustana ovat osakirjanpidoista ja OP Ryhmän yhtiöiden tiedoista oikein yhdistellyt ryhmätasoiset tiedot.

OP Ryhmän liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan OP Ryhmän kattavalla taloudellisella raportoinnilla ja riskiraportoinnilla sekä näiden säännöllisellä läpikäynnillä toimivan johdon ja OP Osuuskunnan johtokunnan kokouksissa. Taloudellisten raporttien toteumatietoja verrataan suunnitelmiin ja analysoidaan mahdolliset erot, minkä lisäksi arvioidaan kuluvan vuoden sekä pidemmän aikavälin tulospäätelmiä. Kuukausittainen johdon tulos- ja riskiraportti laaditaan joka kuukausi samoilla periaatteilla. Raporttia laadittaessa ja sitä läpikäydessä varmennetaan tuloksen ja raportoinnin oikeellisuutta analysoimalla tulos- ja riskiasemaa sekä poikkeamia tavoitteista.

Ulkoinen raportointi perustuu muun muassa IFRS-standardeihin, osakeyhtiölakiin, luottolaitoslakiin, vakuutusyhtiölakiin, kirjanpitolakiin sekä Finanssivalvonnan standardeihin ja mää-

26.2.2020

räykseen. OP Ryhmään kuuluvien yhtiöiden kirjanpidossa, tilinpäätöksessä ja konsernitilinpäätöksessä noudatetaan yhtenäisiä periaatteita. Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunnan vastuulla on standardien, muiden tilinpäätöksen laatimista koskevien lakien ja viranomais-ten kirjanpitomääräysten tulkinta, ohjeistus ja neuvonta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden laadinta ja noudattamisen valvonta. Tarvittaessa tilintarkastajilta hankitaan lausunto valituista periaatteista ja tulkinnoista.

6.1 Taloudellisen raportoinnin organisointi

OP Osuuskunnan johtokunta on talouden ohjaukseen liittyvissä asioissa ylin päättävä elin. Johtokunta vastaa siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Johtokunta päättää raportoinnista, menettelytavoista ja laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Johtokunta käsittelee ja hyväksyy ryhmän konsernitilinpäätöksen ja osavuositarkastukset (ml. puolivuositarkastus ja tilinpäätöstiedote).

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa varmistamaan, että keskusyhteisökonsernissa ja OP Ryhmässä on koko toiminnan kattava riittävä ja toimiva sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että keskusyhteisökonsernin ja OP Osuuskunnan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Tehtävänsä toteuttamiseksi valiokunta käsittelee hallintoneuvoston vahvistettavaksi ryhmän tilinpäätösperiaatteet ja vakavaraisuuden laskennan periaatteet. Lisäksi valiokunta valvoo osaltaan taloudellista raportointia

- arvioimalla ryhmän tilinpäätöksen ja osavuositarkastukset (ml. puolivuositarkastus ja tilinpäätöstiedote) sekä keskusyhteisökonsernin tilinpäätöksen
- arvioimalla hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annettavan vuotuisen selvityksen
- arvioimalla merkittävät tai poikkeukselliset liiketapahtumat ja niitä koskevat johdon arviot ja
- seuraamalla tilinpäätösprosessia ja valvomalla taloudellista raportointiprosessia sekä
- arvioimalla taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta ja säännösten mukaisuutta.

Toimitusjohtaja vastaa osuuskuntalain mukaan siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla. OP Ryhmän taloudellisesta raportoinnista vastaa OP Osuuskunnan Talous ja keskuspankki -toiminto.

Julkistettavien tilinpäätöstietojen ja osavuositarkastusten (ml. puolivuositarkastus ja tilinpäätöstiedote) laatiminen on keskitetty liiketoiminnoista riippumattomasti. Raportoinnissa käytetään pääsääntöisesti OP Ryhmän yhteisiä järjestelmiä. Ulkoiseen ja sisäiseen laskentaan liittyvät operatiiviset tehtävät on myös keskitetty.

6.2 Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi

Taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta arvioivat lakisääteisesti tilintarkastajat. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön ja sen konsernin kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat omistajille ja muille sidosryhmille oikean ja riittävän kuvan yhtiön ja sen konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Sisäinen tarkastus arvioi tekemissään prosessien tarkastuksissa soveltuvin osin myös taloudellisen raportoinnin toimivuutta ja riittävyttä ja raportoi tekemistään tarkastuksista toimivalle johdolle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle.

26.2.2020

Osana riippumatonta taloudellisen raportoinnin arviointia varsinaista tilintarkastusta täydentäen tilintarkastajat tarkastavat keskitettyjen toimintojen kontrollien suunnittelua ja toimivuutta kansainvälisen ISAE 3402 -varmennustoimeksiantostandardin mukaisesti. Tästä erillistarkastuksesta tilintarkastajat raportoivat erikseen standardin mukaisesti.

OP Ryhmän tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2019.

OP Ryhmä otti käyttöön vuonna 2019 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 16 -standardi "Vuokrasopimukset" 1.1.2019 lähtien. OP Ryhmä sovelsi siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, jolloin vertailutietoja ei oikaistu ja siirtymän kertynyt vaikutus kirjattiin oman pääoman kertyneiden voittovarojen oikaisuksi 1.1.2019.
- IASB julkaisi vuonna 2019 asiakirjan Viitekorkouudistus, jolla muutettiin standardeja IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7. OP Ryhmä sovelsi IAS 39 -standardiin tehtyjä muutoksia jo tilikaudella 2019.
- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2015–2017 (sovellettava pääosin 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienemmät muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa.
- Uusi IFRIC 23 -tulkinta, joka tuli voimaan 1.1.2019.

7

SISÄPIIRIHALLINTO SEKÄ SISÄPIIRIREKISTERIEN JA -LUETTELOIDEN JULKISUUS

OP Ryhmän sijoituspalvelua tarjoavilla yhteisöillä, kuten jäsenluottolaitoksilla, on sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeistus osana OP Ryhmän sisäpiiriohjeistusta. Ohjeet sisältävät määräyksiä sisäpiiritiedosta, kielletystä sisäpiiritiedon käytöstä ja ilmaisemisesta, sisäpiiritiedon julkistamisesta, julkisista sisäpiirirekistereistä, ei-julkisista sisäpiirilueteloista, johtohenkilöiden luetteloista sekä liiketoimien ilmoittamisesta ja julkistamisesta, sisäpiiriläisiä koskevista kaupankäyntirajoituksista sekä sisäpiirihallinnosta. Lisäksi ohjeissa käsitellään vaikuttavassa asemassa olevia henkilöitä koskevia rajoituksia ja rajoitusten noudattamista koskevan valvonnan järjestämistä.

Lisäksi OP Ryhmässä arvopaperien liikkeeseenlaskijana toimivilla OP Yrityspankki Oyj:llä ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:llä on erillinen sisäpiiri- ja kaupankäyntiohje liikkeeseenlaskijaroolissa toimimisesta. Näillä yhtiöillä on rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan johtohenkilöiden sisäpiiriluetelot. Lisäksi henkilöt, joilla katsotaan olevan jatkuva pääsy kaikkeen OP Yrityspankki Oyj:n liikkeeseen laskemiin arvopapereihin liittyvään sisäpiiritietoon, kuuluvat OP Yrityspankki Oyj:n pysyvään ei-julkiseen sisäpiiriluetelloon.

Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet perustuvat muun muassa arvopaperimarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön kuten Markkinoiden väärinkäyttöasetukseen, Finanssivalvonnan antamaan sääntelyyn sekä Nasdaq Helsingin pörssiyhtiöiden sisäpiiriohjeeseen ja Finanssiala ry:n jäsenyhteisöjen kaupankäyntiohjeeseen.

Ohjeiden tarkoituksena on edistää arvopaperimarkkinoilla toimivien luottamusta OP Ryhmän, OP Yrityspankki Oyj:n ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:n toimintaan.

OP Lakiasiat ylläpitää OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen julkisia sisäpiirirekistereitä, vaikuttavassa asemassa olevien rekistereitä sekä arvopaperien liikkeeseenlaskijoina toimivien OP Yrityspankki Oyj:n ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:n johtohenkilöiden luetteloita sekä OP Yrityspankki Oyj:n osalta yrityskohtaista pysyvää sisäpiirilueteloa. Sisäpiirirekistereiden ylläpito

26.2.2020

on järjestetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän SIRE-järjestelmän sekä OP Ryhmän SIPI-järjestelmän kautta.

OP Ryhmään kuuluvat yhtiöt pitävät tarvittaessa itse hankekohtaisia sisäpiiriluettoja.

OP Ryhmän jäsenpankkien toimintaan luottolaitoksena kuuluu osallistuminen asiakkaiden tekemiin arvopaperikauppoihin tai muihin arvopapereita koskeviin järjestelyihin. Jäsenpankit ja niiden johto- ja toimihenkilöt voivat saada myös rahoitusjärjestelyjen yhteydessä tai osana pankin muuta tavanomaista toimintaa asiakasyrityksiä koskevia sisäpiirintietoja. Muun muassa mainituista syistä jäsenpankit ja niiden johto- ja toimihenkilöt ovat laissa tarkoitettujen sisäpiirisäätelyn alaisia.

Sisäpiiriasioista järjestetään säännöllisesti koulutusta. Koulutus ajoitetaan erityisesti sisäpiiriohjeistuksen muutostilanteisiin.

Jokaisella on oikeus tutustua julkiseen sisäpiirirekisteriin ja saada kulujen korvaamista vastaan rekisterin tiedoista otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Muiden kuin julkisten sisäpiirirekistereiden, kuten vaikuttavassa asemassa olevien rekisterin, pysyvän sisäpiiriluetelon tai hankekohtaisten sisäpiirilueteloiden sisältämät tiedot eivät ole julkisia. Otteita ja jäljennöksiä julkisesta sisäpiirirekisteristä voi tilata OP Lakiasiat, Henkilö- ja pk-yritysassiakkaiden varallisuudenhoidon juridiikka -yksiköstä. Yksilöidyt tietojenluovutuspyynnöt pyydetään toimittamaan kirjallisesti osoitteella:

OP Lakiasiat
Henkilö- ja pk-yritysassiakkaiden varallisuudenhoidon juridiikka
PL 1068
00013 OP

8

TIEDONANTOPOLITIikka

OP Osuuskunnan tytäryhtiöt OP Yrityspankki Oyj ja OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) vastaavat OP Ryhmän varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen liikkeeseen laskemat arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsingin ohella tai sijaan Euronext Dublinissa, London Stock Exchangessa, SIX Swiss Exchangessa tai muissa arvopaperipörssissä. OP Yrityspankki on myös laskenut liikkeeseen listaamattomia joukkovelkakirjalainoja ja/tai sijoitustodistuksia Suomen, Englannin ja Japanin markkinoille.

OP Ryhmä, OP Yrityspankki ja OPA noudattavat tiedonantopolitiikkassaan lainsäädäntöä, asetuksia sekä muuta sitovaa säätelyä, Nasdaq Helsingin sekä soveltuvin osin muiden pörsien sääntöjä sekä Finanssivalvonnan ja Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) määräyksiä ja ohjeita. Edellisten lisäksi OP Ryhmän viestinnässä huomioidaan Corporate Governance -ohjeistus ja ryhmän Hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business Ethics).

OP Osuuskunnan johtokunnan 11.2.2019 ja OP Yrityspankin hallituksen 12.2.2019 ja OPAn hallituksen 13.2.2019 hyväksymää tiedonantopolitiikkaa (disclosure policy) sovelletaan joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoiden (OP Yrityspankki ja OPA) ja OP Ryhmän tiedottamisen toimintaperiaatteisiin ja -tapoihin.

OP Osuuskunnan tehtävänä on huolehtia myös OP Yrityspankin ja OPAn osalta lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamisesta, jakelusta ja saatavilla pidosta. Tytäryhtiöt raportoivat ja julkaisevat erikseen omat osavuosisikatsuksensa, toimintakertomuksensa ja tilinpäätöksensä. OP Osuuskunta tiedottaa muista tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista tytäryhtiöiden puolesta ja nimissä. Käytännössä tiedotteet annetaan tällöin OP Ryhmän ja liikkeeseenlaskijan nimissä. Tiedottaminen arvioidaan OP

26.2.2020

Yrityspankin ja OPAn liikkeeseen laskemien arvopapereiden osalta liikkeeseenlaskijakohtaisesti. Vastuu liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuuden täyttämistä on kullakin liikkeeseenlaskijalla.

Tiedonantopolitiikassa on kuvattu ne keskeiset toimintaperiaatteet ja -tavat, joiden mukaisesti OP Ryhmä ja liikkeeseenlaskijat kommunikoivat pääomamarkkinoiden markkinaosapuolien ja muiden sidosryhmien kanssa. Poliitikassa kuvataan lisäksi lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamista, jakelua ja saatavilla pitoa. OP Ryhmä arvioi ryhmän tiedonantopolitiikan johdonmukaisuutta, toimivuutta ja riittävyyttä säännöllisesti vähintään vuosittain.

OP Ryhmän viestinnän tehtävänä on edistää ryhmän liiketoimintaa välittämällä oikeaa tietoa ryhmän tavoitteista ja toiminnasta kaikille sidosryhmille. Ulkoisen ja sisäisen viestinnän tavoitteena on tukea ryhmän strategisia ja liiketoiminnallisia tavoitteita sekä rakentaa ja ylläpitää osaltaan vahvaa ja vastuullista yrityskuvaa ja edistää ryhmän yhteistoimintaa. Sekä ulkoinen että sisäinen viestintä ovat tosiasioihin pohjautuvia ja antavat oikean kuvan esitettävistä asioista.

Tiedonantopolitiikka on julkaistu internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > [Viestintä- ja tiedonantopolitiikka](#).